

3.1.2. Józsefváros összefoglaló SWOT analízise

A SWOT elemzéseknek számos módszertana létezik, jelen esetben az Európai Unió által alkalmazott módszertant vettük figyelembe, amely a SWOT elemeit belső és külső tényezőkre osztja fel az alábbiak szerint:

A helyzetelemzés összefoglalásának módszertana

Erősségek – Belső tényezők	Pozitív állítások egy helyzetről, vagy tevékenységről, ami jól működik, és lehet rá befolyása Józsefvárosnak.
Gyengeségek – Belső tényezők	Olyan folyamatok, adottságok, amik nem jól működnek, de lehet rá befolyásunk, hogy Józsefváros megváltoztassa.
Lehetőségek – Külső tényezők	Olyan adottságok, amelyeket nem tud a kerület egyértelműen befolyásolni, de rájuk építve kihasználhatja az erősségeit.
Veszélyek – Külső tényezők	Olyan korlátok, amelyeket nem tud Józsefváros befolyásolni, és kockázatot jelentenek.

ÖSSZEFOGLALÓ SWOT ANALÍZIS

ERŐSSÉGEK

Az épülő lakások fővárosi szinten is jelentős száma.
Jelentős felhalmozott tudás a szociális városrehabilitáció terén.
A fővárosi átlagot meghaladó mértékben bővülő turizmus.
A városon belül jó pozíciójú közterületek (pl. Népszínház utca).
Kutatói és tudományos kapacitások növekedése (pl. Bionikai Innovációs Központ).
Sűrű közösségi közlekedés.
Közterületeken a lakossági igényeket preferáló várakozási övezeti rendszer.
Fővárosi távhőrendszer a kerület egyes részein elérhető.
Történelmi múlttal rendelkező zöldterületek és jelentős zöldfelületű intézmények.
Területarányosan elhelyezkedő közterületek, közparkok.
A légszennyező anyagok kibocsátása és a mért immissziók zömében csökkenő tendenciát mutatnak.

LEHETŐSÉGEK

Tudásközponti szerepkör kialakulása a jelen lévő egyetemek, kutatóhelyek sűrűsödése révén.
A város külsőbb kerületeiben tervezett közúthálózat fejlesztések tehermentesítő hatása (Körvasút menti körút).
Alternatív energiák térnyerése.
Barnamezős területek rehabilitációja során új zöldfelületek kialakítása a magánszektor bevonásával.
Az Orczy park állami beruhásként megvalósuló megújításával a környék zöldfelületi ellátottságának növekedése, a színvonalas, magas rekreációs értékkel bíró közhasználatú zöldfelületek tekintetében.

GYENGESÉGEK

Kerületen belüli területi szociális egyenlőtlenségek.
Kedvezőtlen lakhatási körülmények: alacsony komfortfokozat, kis lakásméret.
Üres, nem hasznosítható bérlakások nagy száma.
Kimagaslóan rossz egészségi állapot.
Városrészenként jelentősen eltérő ingatlanpiaci mozgások.
Jelentős közúti átmenő forgalom.
Lakosság telken belüli parkolási igényeinek megoldatlansága
Koros, elavult anyagú ivóvíz- és csatornahálózat.
Minimális mértékű megújuló energiahasznosítás.
Jellemzően alacsony zöldfelületi intenzitás, hőszigetelhetőség.
Az egy főre jutó zöldterületi arány alacsony.
A kerület forgalmasabb útvonalai mentén jelentős a gépjárműforgalomból eredő környezeti terhelés.
Barnamezős területek potenciális szennyezőforrások.

VESZÉLYEK

Városrehabilitációs források elzáródása.
Erősödő társadalmi szegregáció.
Szociális problémák kiéleződése.
A kerület a fővárosi turizmus passzív háttérjévé válik.
A kiskereskedelem egysíkúvá válik a kínai piacra épülő tevékenységek dominanciájával.
Személygépjármű-ellátottság további növekedése.
Megfelelő támogatási rendszer nélkül az energiahatékonysági és klímavédelmi törekvések által generált projektek nem indulnak el.
Forráshiány miatt a barnamezős területek kármentesítése időben késlekedik (szennyező anyagok terjedése).

3.1.3. Tematikus célokra való megfelelés

Fontos szempont minden fejlesztési dokumentum esetében, hogy a tervezett célok megvalósításához milyen – elsősorban – pénzügyi eszközök állnak rendelkezésre. A 2014–2020-as időszakban várhatóan az uniós kohéziós források is fontosak lehetnek a kerület fejlesztése szempontjából, ezért a helyzetelemzés eredményei az európai elvárások szem előtt tartásával kerülnek értékelésre.

Az Európa 2020 – José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnökének megfogalmazása szerint – a következő évtizedre szóló európai uniós növekedési stratégia:

„Célunk, hogy változó világunkban az EU gazdasága intelligens, fenntartható és inkluzív legyen. E három, egymást kölcsönösen erősítő prioritás azt hivatott elősegíteni, hogy az Unióban és a tagállamokban magas legyen a foglalkoztatottság és a termelékenység, és erősödjön a társadalmi kohézió. Az EU öt nagyszabású célt tűzött ki maga elé a foglalkoztatás, az innováció, az oktatás, a társadalmi befogadás és az éghajlat/energiapolitika területén, melyeket 2020-ig kíván megvalósítani. Mindegyik tagállam saját nemzeti célokat fogadott el az említett területeken. A stratégia megvalósítását konkrét uniós és tagállami intézkedések segítik.”

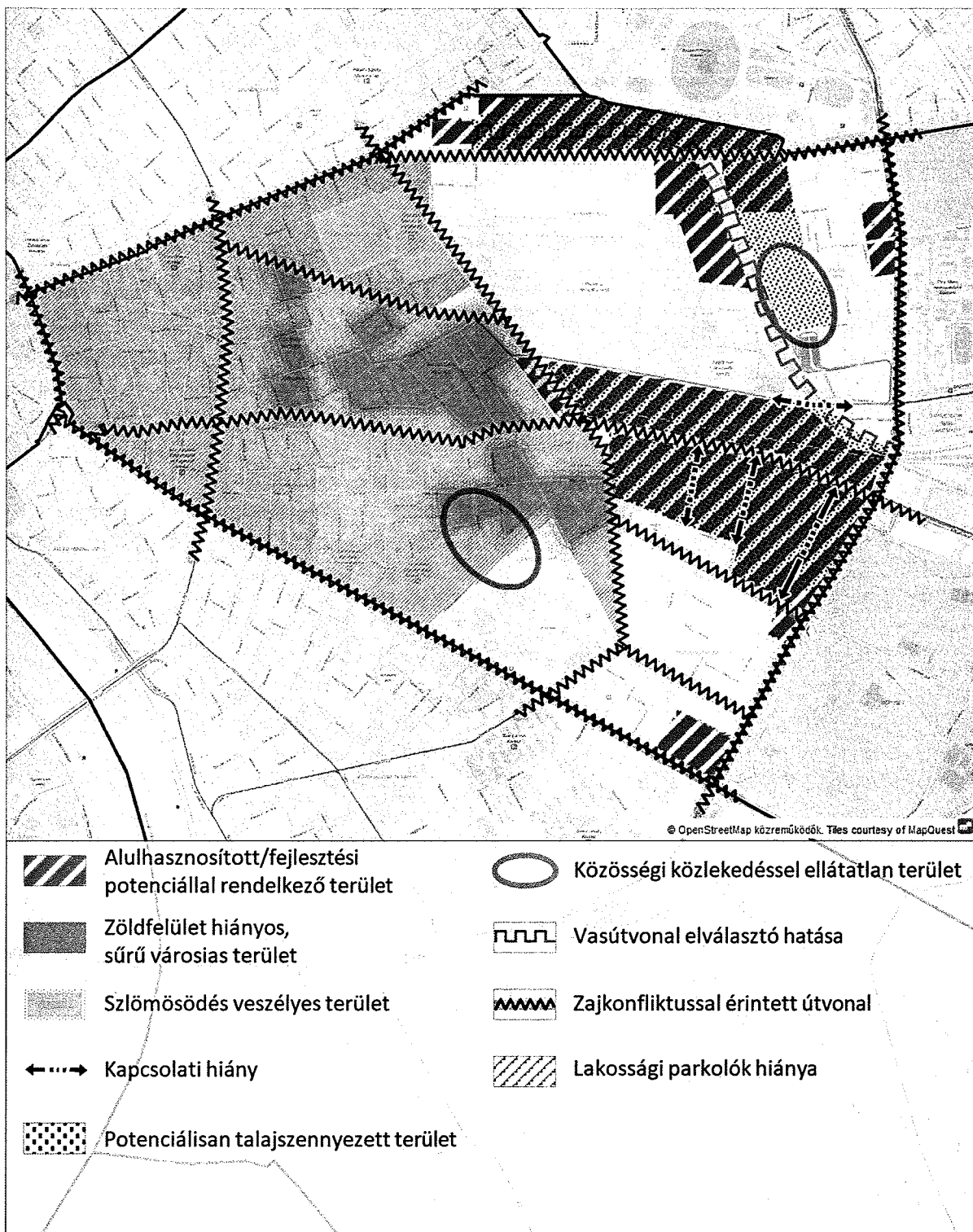
Az EU 2014-2020 közötti időszak 11 tematikus célterülete:

1. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése,
2. Az információs és kommunikációs technológiákhoz (IKT) való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása,
3. A KKV-k versenyképességének fokozása,
4. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban,
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése,
6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése,
7. A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása,
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése,
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem,
10. Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba,
11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása.

**EU tematikus cél
sorszám****Kapcsolódó folyamat a VIII. kerületben**

1.	Kutatói és tudományos kapacitások növekedése (pl. Bionikai Innovációs Központ)
2.	Kutatói és tudományos kapacitások növekedése (pl. Bionikai Innovációs Központ)
3.	A fővárosi átlagot meghaladó mértékben bővülő turizmus Tematikus utcák kialakításának szándéka (Népszínház utca)
4.	Sűrű közösségi közlekedés Fővárosi távhőrendszer a kerület egyes részein elérhető
5.	Történelmi múlttal rendelkező zöldterületek és jelentős zöldfelületű intézmények Területarányosan elhelyezkedő közkertek, közparkok léte, fenntartása, kezelése
6.	Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés mindenhol elérhető
7.	Sűrű közösségi közlekedés Közterületeken a lakossági igényeket preferáló várakozási övezeti rendszer
8.	Szociális programok, álláskeresési tréningek, közfoglalkoztatási programban való részvétel
9.	Jelentős felhalmozott tudás a szociális városrehabilitáció terén
10.	Kutatói és tudományos kapacitások növekedése (pl. Bionikai Innovációs Központ) Az oktatás teljes spektruma megtalálható, a szakképzés és a felsőfokú oktatás kiemelten hangsúlyos
11.	A kerületben minden szolgáltatás, közigazgatási és kormányhivatal megtalálható

3.2.PROBLÉMA- ÉS ÉRTÉKTÉRKÉP

104. ábra: Problématérkép

Épített környezet

A területfelhasználás konfliktusai

A kerületben található területfelhasználási konfliktusok alapvetően kettéválaszthatók a zonális rendszer szerint. Más típusú problémák adódnak a belső és mások az átmeneti zóna területén.

A belső zónában, a Palotanegyed és a József körút menti városközponti területfelhasználású területen, a környéken véghezvitt közterületi rehabilitációk egyre élhetőbb környezetet teremtettek, itt inkább csak pontszerűen jelentkeznek problémák. A belső városrészekre jellemző alacsony zöldfelületi ellátottság természetesen itt is jellemző probléma, melyet hosszabb távon a tömbbelső esetleges lazításával, a közterek (pl. Blaha Lujza tér) és utcák humanizálásával, illetve a belső udvarok zöldítésével lehet orvosolni.

A Corvin negyedben az elmúlt években történt városrekonstrukciós folyamatok által jelentős arculatváltás következett be. Sok esetben a környezeténél magasabb beépítés jött létre, miközben még mindig nagy számban található üresen álló, vagy alacsony szintszámú épületek. A Corvin sétány befejezéséig ezek nyilvánvaló problémaként fognak jelentkezni a negyedben.

A Népszínház, Csarnok, Magdolna és Szigony negyed területén jellemző a nagyszámú üres, használaton kívüli vagy alulhasznosított, valamint a környezetéhez képest alacsony beépítésű terület. Ez egyfelől probléma, másrészt lehetőség is a kerület számára, hiszen jól megközelíthető helyszínen, viszonylag nagy számban található pontszerű beavatkozásokra alkalmas terület, ami a terület fejlődésének záloga. A Fiumei út menti területsáv a két zóna határán átmenetet képez a hagyományos vegyes és lakóterületek, valamint az átmeneti zóna városüzemeltetési, egykori vasúti és a gazdasági területei között. Az itt lévő intézménysáv így némi pufferként szolgál a belső területek számára. Az Orczy térnél azonban mára funkcionálisan is idegen remíz már ebbe a vegyes városias területbe ékelődik be, ezzel elvágva az intézményi és zöldterületek láncolatát.

Az Orczy negyedben a korábbi üzemi-gazdasági funkciók megszűnésével a zöldbe ágyazott intézményi funkciók irányába változik a területfelhasználás, mely kifejezetten pozitív fejleményként könyvelhető el. A városrész Orczy parktól északra lévő területe az előzőekhez hasonló helyzetű, a pontszerű üres területek a megújulás lehetőségét hordozzák magukban.

Az átmeneti zónában a legnagyobb problémagóc egyértelműen a Kőbányai út mentén található. A volt Józsefvárosi pályaudvar területe a megújulás küszöbén áll, részben el is kezdődött az átalakulás. A Józsefvárosi piac megszüntetésével a kereskedelmi tevékenység részben áttevődött az út túloldalára, azonban a volt Ganz-MÁVAG terület átstrukturálása még várat magára. A zóna más részein lévő gazdasági területek kevésbé problémásak, méretüknél fogva várhatóan előbb alakulnak át intézményi irányba, vagy váltanak korszerűbb gazdasági tevékenységek felé. Területfelhasználás szempontjából a gazdasági területek és a Százados negyed lakóterületeinek szomszédsági viszonya okoz és okozhat problémát.

A Keleti pályaudvar térségének alapvetően vasúti területhasználata funkcionálisan hosszabb távon is megmarad, de annak szűkülésével, többszintes területfelhasználással lehet számolni.

Épületállomány, örökségi értékek

A rossz minőségű épületállomány elsősorban a rossz szociális helyzetű területeken található.

A kerület területén lévő jelentős számú építészeti örökség pusztulóban van. Sok esetben csak a külső épülethomlokzat megújítása történik meg, a belső udvarokat, helyiségeket, gépészetet és épületszerkezeteket nem érinti a felújítás. A társasházi pályázatok azonban az utóbbiakra is lehetőséget nyújtanak.

Közlekedés

Józsefvárosban a kiváló helyzet ellenére a közösségi közlekedési ellátottság egyes kisebb területeken kedvezőtlen, nagy a gyaloglási távolság.

Nagy az átmenő forgalom, mert a külsőbb kerületek közúthálózati kapcsolatai hiányosak.

A zárt sorú nagyvárosias beépítés és a lakótelep esetében problémát jelent a parkolóhelyek hiánya.

A kerületet érintő vasútvonalak jelentős elválasztó hatást fejtenek ki a kerületrészek között.

Közművesítés

Koros, elavult anyagú az ivóvíz- és a csatornahálózat

Zöldfelületek, környezetvédelem

Zöldfelületi problémák, konfliktusok:

Zöldterülettel ellátatlan lakóterület szempontjából: a kerület egyes részei (Százados úti lakótelep) közhasználatú zöldfelületekben szűkölködnek. A Százados úti lakótelep környezetében a zöldterületek és a lakótelkek távolsága nagyobb, mint 500 méter. (A lakótelep azonban jelentős saját belső közös zöldfelülettel rendelkezik.)

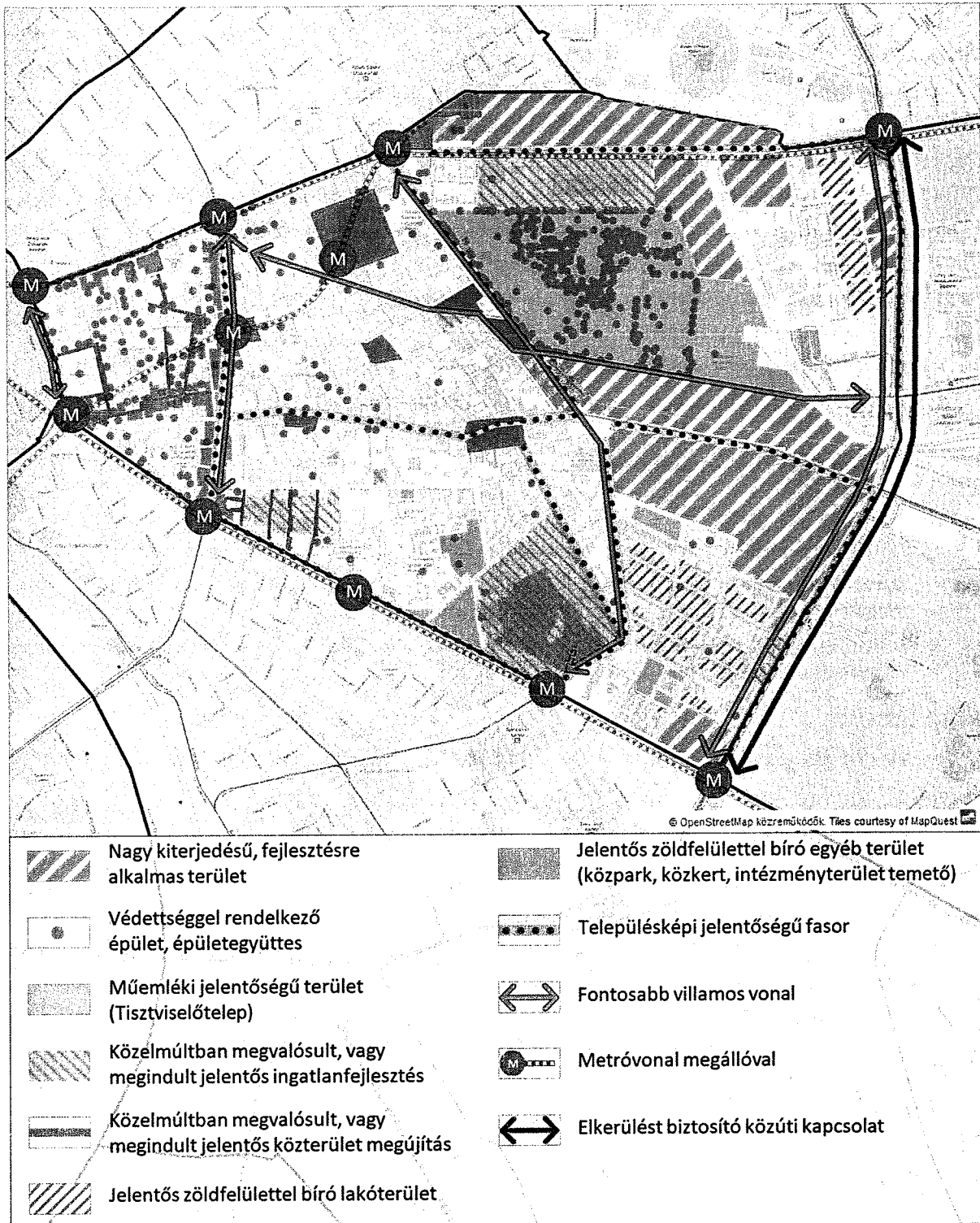
Környezeti problémák, konfliktusok

A zajkonfliktussal érintett területek tekintetében feltüntetésre kerültek a stratégiai zajtérkép alapján jelentősnek mondható, küszöbérték feletti zajszinttel érintett útszakaszok (jellemzően közösségi közlekedéssel érintettek): az Üllői út, a Hungária gyűrű, Orczy út – Fiumei út vonala, a Kerepesi út, a József körút és a Baross utca – Kőbányai út vonala.

A korábbi gazdasági tevékenységek területein potenciális talajszennyezettséggel lehet számolni. Ezek a területek a kerület külső részein, a Kőbányai út mentén (Józsefvárosi pályaudvar, egykori Ganz-MÁVAG területe), illetve a Kerepesi út mentén találhatók.

Társadalom

A kerületben a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján három szegregátum is található, összesen négy tömbben. Ezekben a legfeljebb általános iskolai végzettségű, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakónépesség aránya eléri a 20%-ot. A négy tömbből kettő a Csarnok negyedben, egy a Magdolna negyedben, egy az Orczy negyedben fekszik. A szegregációval veszélyeztetett területek (ahol a fenti mutató aránya 15 és 20% közötti) tekintetében ugyanakkor már egyértelmű a Magdolna és az Orczy negyed kiemelt súlya.

105. ábra: Értéktérkép

Az épített környezet

Az épített környezet értékei

- Nagy kiterjedésű, fejlesztésre alkalmas területek állnak rendelkezésre
- Jelentős számú műemlék jelenléte, különösen a Palotanegyedben
- Műemléki jelentőségű terület a Tisztviselőtelep
- Meghatározó történeti helyszínek, pl. Múzeumkert, Corvin köz mint nemzeti, illetve történeti emlékhely
- Fővárosi rendeletben védett épületek, épületegyüttesek jelentős számban találhatóak a kerületben
- Helyi védett épületek, épületegyüttesek jelenléte
- Nyilvántartott régészeti lelőhelyek és régészeti érdekű területek
- Palotanegyed megújuló területe
- Közelmúltban jelentős ingatlanfejlesztés is megvalósult, vagy megindult (Corvin Sétány Program)
- Közelmúltban megvalósult vagy megindult jelentős közterület megújítások (MNP III, Európa Belvárosa Program 2)
- Megújult és megújuló közterek (MNP III, Európa Belvárosa Program 2)

Közlekedés

- Józsefváros számos metrómegállóval rendelkezik, mindhárom metróvonal érinti a területét.
- Józsefvárost – több más vonal mellett – Budapest három legfontosabb villamosvonala közül kettő is érinti (Nagykörúti 4-es 6-os és a Hungária körgyűrűn közlekedő 1-es villamosvonalak).
- A Hungária gyűrű (a belvárosi Duna-hidakhoz irányuló jelentős átmenő forgalom kivételével) biztosítja Józsefváros elkerülését az átmenő forgalom számára.

Közművesítés

- Józsefváros általános közműkiépítettséggel ellátott terület, helyenként a távhő is jelen van.

Zöldfelületek, környezetvédelem

Természeti, zöldfelületi értékek

A kerületben a fasori állomány csak egyes városrészekben jellemző (pl. Tisztviselőtelep) és mivel fásor nagyon kevés van, ezért szerkezeti jelentőségűek, településképi szempontból megtartásra és fejlesztésre érdemesek az egy- vagy kétoldali fásorok, amelyek a települési zöldhálózat szerves részeként értékelhetők.

A kerületben a városszerkezet és a beépítési struktúra következtében alacsony zöldfelületi intenzitású területek dominanciája jellemző. Mindemelllett magas zöldfelületi arányú lakóterületeket is találunk, mint a Százados úti Művésztelep, vagy a Tisztviselőtelep egyes részei. Ezek a területek nagyban ökológiai, városklimatológiai szempontból kiemelkedő értékűek.

Nagyobb összefüggő, magas zöldfelületi arányú beépítetlen térség a Fiumei úti temető. Mivel a kerület jellemzően alacsony zöldfelületi aránnyal rendelkezik, nagy jelentőséggel bír valamennyi meglévő közpark, közpark, jelentős zöldfelületű intézménykert. Legfontosabb ilyen zöldterületek és intézménykertek a II. János Pál pápa tér, a Ludovika tér, a Golgota tér, a Rezső tér, a Teleki László tér, a Kálvária tér, az Orczy park és a Fűvészkert.

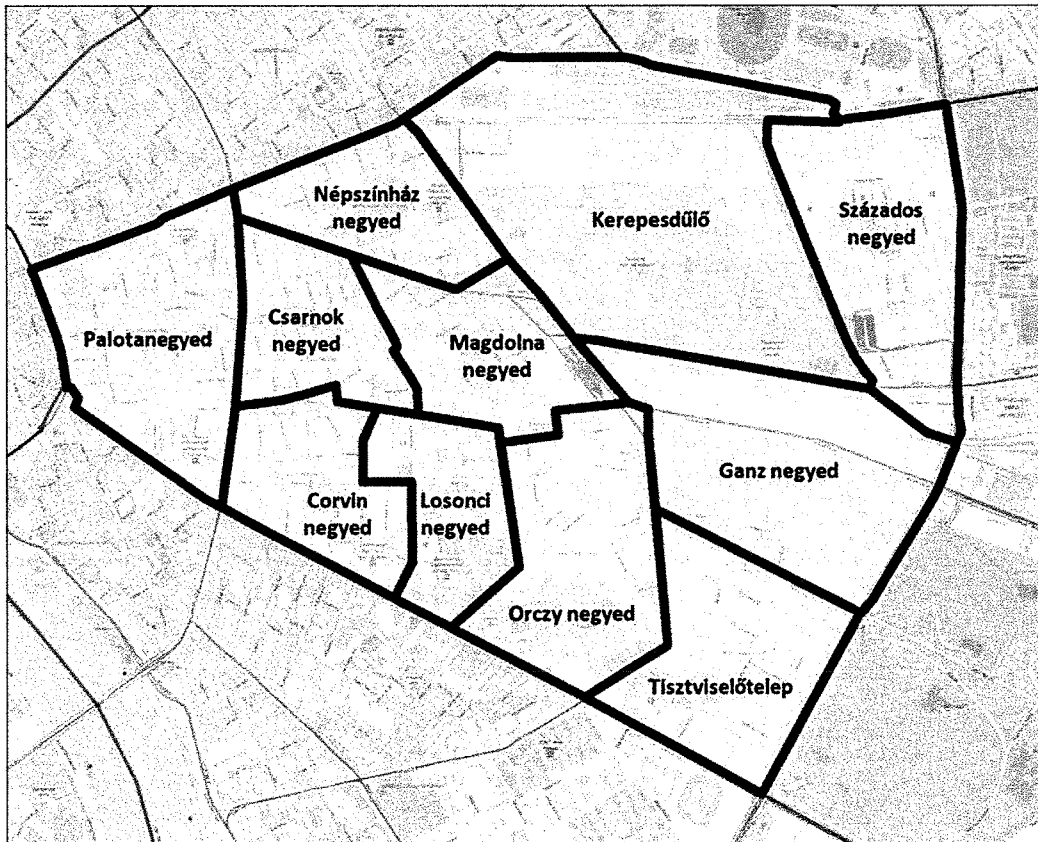
Gazdaság

Jelentős fejlesztések folynak a kerületben: 2015-ben egyaránt megvalósítás alatt áll a Corvin Sétány Program részeként több jelentős lakóház- és irodaépítkezés, a Semmelweis Egyetem Központi Betegellátó Épülete a külső klinikai tömbben, a Bionikai Innovációs Központ a Balassa utcában, valamint a Nemzeti Közszerológati Egyetemhez köthető Ludovika Campus.

3.3.ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRESZEK

3.3.1. A városrészek bemutatása

Változatos városrészek

106. ábra: A VIII. kerület egyes negyedei.
(Forrás: saját szerkesztés)

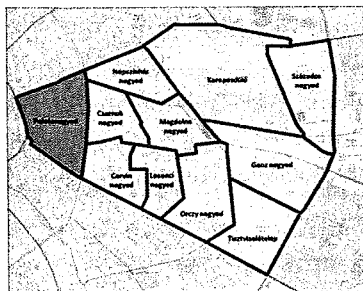
A kerület több, egymástól karakterében jelentősen elváló területből áll. Városrészei között éppúgy jelen vannak a budapesti szintű városközponti jellemzők, mint a legjelentősebb barnamezős területek, vagy a Pest város számára a korábban biztosított jelentős zöldfelülettel átszőtt temető, ami mára Nemzeti Sírkertté vált. Maga a kerület is Budapest zónarendszerének két zónájában található, a zónahatár a Fiumei út és az Orczy út. Városnegyedei a következők:

Józsefváros városrészei

Palotanegyed – Múzeum körút és József körút között	Orczy negyed – Losonci negyed és az Orczy út között
Népszínház negyed – Rákóczi út és Népszínház u. között	Kerepesdűlő – a Kerepesi temető és környéke a Keleti pályaudvarral
Csarnok negyed – Rákóczi téri csarnok környezete	Százados negyed – vasút és a Hungária krt. között
Magdolna negyed – Csarnok negyed és a Fiumei út között	Ganz negyed – volt Ganz-MÁVAG, illetve Józsefvárosi pályaudvar barnamezős területe
Corvin negyed – Baross utcától délre a Szigony utcáig	Tisztviselőtelep – Orczy úttól a Hungária körútig
Losonci negyed – Corvin negyed és az Illés u. – Korányi u között	

Palotanegyed

Városrész bemutatása

A kerület legbelsőbb városrésze, határát a József körút képezi, annak ellenére, hogy a József körút külső oldalán lévő tömbök jellemzői még hasonlóak. Közvetlen szomszédja a belvárosi V. kerület, illetve a IX. és a VII. kerület. A körút jelentős elválasztó hatása azonban még a történeti kialakulás időszakára nyúlik vissza.

Ez a terület Budapest városközponti részéhez is tartozik, számos országos intézmény – egyetem, kórház, múzeum – található területén. Kialakulása során meghatározó volt, hogy a XIX. században itt kezdtek maguknak palotákat építeni a gazdagabb nemesek. Ezzel vette kezdetét a terület beépítése, amit később már bérházak követtek, de még arányos utcaszerkezet és megfelelő belső térarányú épületek jellemzik.

Itt található a Nemzeti Múzeum, mögötte a Magyar Rádió épületegyüttese, nem messze az ELTE épületcsoportjai, melyek a főváros meghatározó intézményeit jelentik. Építészeti értékei miatt a kerület műemlékeinek zöme is itt található. Területileg zömében a városközponti jellemzők mellett a lakófunkció uralja. Zárt sorú beépítésű területének jellemzője – különösen a Rákóczi úton és a József körúton – a földszintek üzletekkel való kapcsolódása a széles járdákhoz. Kiemelt kereskedelmi jellemzőiből mára sokat vesztett, de korábban országos célként volt meghatározó a Corvin áruház. A szomszédságában épült Europeum foglal magába nagyobb kereskedelmi egységet. Megközelíthetősége kiváló, szélein öt metrómegállóval, két gyűrűirányú villamosvonalal rendelkező negyed.

Fentiek miatt az utóbbi időben a kerület e belső részén megindult a gyalogosrendszer fejlesztése, illetve a forgalomcsillapítással kapcsolatos utcaátépítés, mely több kis teret kapcsol össze. Jelentősebb zöldfelülete a múzeumkert, meghatározó fásított közterei a Gutenberg tér, a Mikszáth tér, a Gyulai Pál utca menti közkert. A Kálvin tér felől induló Baross utca gyalogos szakasza a Fővárosi Szabó Ervin könyvtár előtti fásított teresdéssel, a Szabó Ervin térrel gazdagítja ezt a sort. A Blaha Lujza tér kiemelt, részben gyalogos tér, de még mindig a parkoló gépkocsik uralják. A kerület e ponton kapcsolódik a legjobban a fővárosi vérkeringésbe, hiszen a Rákóczi út és József körút csomópontja meghatározó nagyhálózati elemek (metró, villamosvonal, buszok) találkozását jelenti.

Az épületállomány jellemző kereskedelmi és vendéglátási sávjai, pontjai éppen a gyalogosrendszer és térrendszer fejlesztésének köszönhetően sokat fejlődtek az elmúlt időszakban, az üzletek és a vendéglátás profiája egyaránt változott. A Rákóczi út és a Nagykörút mentén a változás iránya inkább fordított, már a Palotanegyed oldalán is a külsőbb negyedek választéka és ellátási minősége a meghatározó.

A Palotanegyeden jól érezhető a belvárosi minőség terjeszkedése, az itt jelen lévő, jelentősebb létszámú diákság nyomán inkább a kissé alacsonyabb árkategóriájú, de relatív színvonalas egységek telepednek meg.

Általánosan elmondható, hogy a Palotanegyed magasabb minőségű környezeti elemekkel (közterület, lakásállomány) rendelkezik, mint a többi kerületrész, a turizmusnak egyre erősebb célterületévé válik, felsőoktatási intézményei miatt jelentős diáklétszám jellemzi és itt található az ún. belső klinikai tömb is. A kerület egyik legkedvezőbb helyzetű városnegyede. A legegységesebb és legértékesebb épületállománnyal is rendelkező városnegyed mindezek ellenére ingatlanpiaci szempontból még mindig a belső városrészek legolcsóbb negyede.

Szemben a kerület legtöbb részével, a Palotanegyed önálló identitással, ezzel szorosan összekapcsolódóan részönkormányzattal, illetve erős helyi civil szervezettel is rendelkezik.

Statistikai alapú értékelés

A területen az épületállomány megújulása, mind időben, mind térben szakaszosnak mondható. A negyedben a népesség kisebb fogyása tapasztalható a többi területhez viszonyítva, a lakásszámban viszont alacsony a változás ($\pm 5\%$ alatti), 5-10% közötti még mindig az alacsony komfortfokozatú lakások aránya hasonlóan a kerület többi részéhez, de csak 20-30% közötti az egyszobás lakásoké. Ugyanakkor az előregedés itt a legjelentősebb a kerületen belül. Kedvező a munkanélküliségi arány, különösen a többi negyedhez képest, és társadalmi szegregátumról sem beszélhetünk. Kedvezőtlennek tekinthető ugyanakkor a negyed korösszetétele, az 59 feletti és a 15 alattiak aránya közti szorzó az egész kerületben itt a legmagasabb, 3,71-szeres.

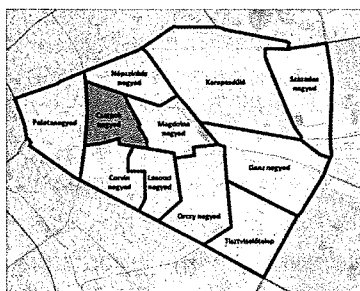
Lokális fejlesztési kihívások

- Városi funkcióval vegyes lakódominancia megőrzése, a Ráday utca vendéglátó és a VII. kerületi „bulinegyed” közötti szerep megtalálása
- Galérianegyed irányába való elmozdulás
- Blaha Lujza tér mint kiemelt nagykörúti helyszín központi szerepének erősítése, komplex megújítása, a tulajdonos Fővárosi Önkormányzattal együttműködve
- Határoló főutak és terek, a nagy kapacitású közlekedési folyosókból adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása, különös tekintettel a Rákóczi útra
- Megújult közterületek multiplikátorhatásainak kiaknázása
- Kiegyensúlyozott, „soft” turizmus meghonosítása
- Körúton belüli belváros szerves részévé válás
- Palotanegyed „brand” megerősítése
- Nagy létszámú diákság területen tartása
- Értékes épületállomány komplex örökségalapú megújítása
- Nagykörút színvonalának minőségi emelése (nagykörúti portálprogramhoz való csatlakozás)
- Földszinti vendéglátó, szolgáltató funkciók erősítése
- Komplex közterületi megújítások folytatása, külső kapcsolatok megteremtése
- Az Európa Belvárosa-program folytatása
- Magyar Rádió épületének funkcióváltása
- Corvin Áruház rehabilitációja
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Gyalogos preferenciájú területek kiterjesztése
- Kerékpáros hálózat bővítése (József körút, Üllői út, belső utcák kétirányúsítása)
- Közterületi zöldfelületek, fasorok bővítése
- Meglévő zöldfelületek elérhetőségének növelése (intézménykertek lakosság számára való megnyitása)
- Udvarbelsőknben lévő „zsebkertek” megteremtése

- Komplex közterület- és épületrehabilitáció a Népszínház utca tengelyében
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Villamoshálózat bővítésében való közreműködés (Rákóczi út, Blaha Lujza tér - Népszínház u.)
- Kerékpáros hálózat bővítése (József körút, Népszínház utca, Fiumei út, észak-déli átjárhatóság fejlesztése)
- Közterületi zöldfelületek, fasorok bővítése
- Udvarbelsőkből lévő „zsebkertek” megteremtése

Csarnok negyed

Városrész bemutatása

A negyed a Rákóczi téri vásárcsarnokról kapta nevét, központját ugyanis ez a létesítmény és az előtte lévő tér adja. A Csarnok negyed Középső-Józsefváros körút menti, középső területén helyezkedik el. A József körút – Népszínház utca – Nagy Fuvaros utca és délről a Baross utca határolja. Jellemzően lakóterület, mely sokkal változatosabb kiépítettséggel rendelkezik a korábban bemutatott negyedeknél, több a foghíj, az alacsonyabb szintszámú épület. Ugyanakkor kevesebb intézmény jellemzi, elsősorban a kerület alap- és középfokú ellátásának építményei jelennek

csak meg, mint pl. a rendőrkapitányság vagy a szakorvosi rendelőintézet, de itt található az Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kara, valamint – részben – Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kara is. A József körút mentén meghatározó még mindig a földszinti kereskedelem, de színvonala elmarad a belső kerületekhez képest. Egyetlen közterületi zöldterülete a Rákóczi tér.

Karakterében a zártosult zártudvaros beépítés a jellemző a területen. Épületállományában kevesebb a védelemre érdemes épület, azok is elsősorban a Horváth Mihály tér térségére összpontosulnak. A sűrűsége kicsit enyhébb a belső városrészeknél, aminek oka a több foghíj, és az alacsonyabb szintszámú épületek jelenléte.

Statisztikai alapú értékelés

Ebben a negyedben a népesség szinte stagnálónak mondható, lakásállományában ugyanakkor 15%-os növekedés volt tapasztalható 2001-11 között, ami a kerületben az egyik legerősebb. Meglévő állomány komfortfokozatában a kerületi átlaghoz húz, az egyszobás lakások aránya közel a lakásállomány egyharmada. Korösszetételben a kerületi átlagnál kicsit jobb a helyzet, a munkanélküliség tekintetében középmézőnyben van a terület. A negyed szegregációs mutatója (legfeljebb nyolc általános végzettségű, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya) megegyezik a kerületi átlaggal, ugyanakkor két tömbje is szegregátumnak minősül (a fenti mutató értéke meghaladja a 20%-ot), ami jól jelzi a népesség státusz szerinti megoszlásának negyeden belüli egyenetlenségét.

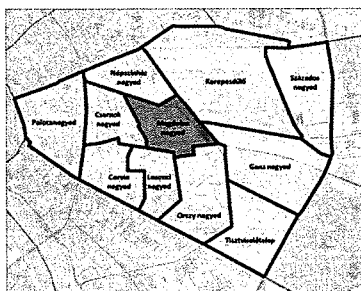
Lokális fejlesztési kihívások

- Rákóczi tér kereskedelmi, és kulturális szerepének erősítése
- Lakódomináns, vegyes városias területek fejlesztése
- Nagykörút és Rákóczi tér forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása
- A megújult Rákóczi tér és a 4-es metró multiplikátorhatásainak kiaknázása, erősítése a negyed belsőbb tömbjeiben
- Csarnok negyed „brand” kialakítása
- Szegregált és szegregációval veszélyeztetett tömbök felzárkóztatása, fenyegetettségük preventív kezelése

- Értékes épületállomány komplex örökségalapú megújítása az avult épületállomány magas minőségű, mértéktartó, megújítása mellett
- Nagykörút színvonalának minőségi emelése (nagykörúti portálprogramhoz való csatlakozás)
- Belső területek földszinti funkcióinak kiaknázása
- Foghíj- és alulépített, alulhasznosított telkek fejlesztési potenciáljának kihasználása
- Üres telkek és épületek megfelelő átmeneti hasznosításának megtalálása
- A volt József Telefonközpont épületének hasznosítása, amely magántulajdonként 2015-ben várhatóan megkezdődik
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Kerékpáros hálózat bővítése (József körút, Baross u., észak-déli átjárhatóság fejlesztése)
- Közterületi zöldfelületek, fasorok bővítése
- Udvarbelsőkből lévő „zsebkertek” megteremtése

Magdolna negyed

Városrész bemutatása

Középső-Józsefváros keleti részének meghatározó negyede, ami elsősorban a 2005 óta zajló, 2015-ben harmadik ütemét záró szociális városrehabilitációjáról vált ismertté. Jellemzően zártos, zártudvaros beépítésű terület, de még számos foghíj és alacsony szintszámú épület uralja, sűrűsége elmarad a belsőbb városrészekétől.

Védett épület csak kettő van a területen, a történeti fejlődés során nem jutott el abba a fázisba, ami a korabeli meghatározó értékes épületekkel való beépítést eredményezte volna.

A területen alapvetően a lakófunkció dominál, intézményei az alapfokú ellátást biztosítják elsősorban, de itt működik a Wesley János Lelkészképző Főiskola. A megújult Teleki László téri piac nagy előrelépést jelent a negyed életében, ami a szomszédos Népszínház negyedre is kihat. Tekintettel a terület társadalmi helyzetére itt sűrűsödnek leginkább a szociális ellátó intézmények.

Statisztikai alapú értékelés

Népességében a legdrasztikusabban csökkenő negyedek közé tartozik, lakásállományában 5-10% közötti a gyarapodás az elmúlt 2001-11 közötti időszakban. Nagy az alacsony komfortfokozatú lakások és kiemelkedően magas az egyszobás lakások aránya, mely meghaladja az 50%-ot. A munkanélküliség kerületi szinten itt a legmagasabb, 16,5%. A negyed szegregációja kiemelkedő, a szegregációs mutató 16,4 %-os értéket mutat, ami már magasabb, mint a veszélyeztetettségi küszöbérték. Jól mutatja a tömbszintű szegregációs térkép is (ld.l.1.9.5.), hogy a szegregált és ezzel fenyegetett területek jelentős hányada itt található.

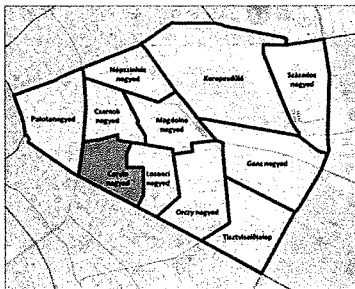
Lokális fejlesztési kihívások

- Lakódominancia megőrzése, színvonalának emelése
- Mátyás tér és Teleki László tér központi kulturális, rekreációs szerepének erősítése
- Népszínház u., Baross u. és Fiumei út forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása
- A megújult Mátyás tér, a Kesztyűgyár és a Teleki László tér multiplikátorhatásainak kiaknázása
- Magántőke területre csábítása
- Magdolna Negyed Program eredményeinek, szolgáltatásainak fenntartása

- Szegregáció csökkentése
- Értékes épületállomány komplex örökségalapú megújítása az avult épületállomány magas minőségű, mértéktartó megújítása mellett
- Belső területek földszinti funkcióinak kiaknázása
- Alacsony beépítettségéből adódó fejlesztési lehetőség kiaknázása
- Baross kocsisín funkcióváltása
- Zsibáruháza turisztikai fejlesztése
- Üres telkek és épületek megfelelő átmeneti hasznosításának megtalálása
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Kerékpáros hálózat bővítése (Baross u., észak-déli átjárhatóság fejlesztése)
- Közterületi zöldfelületek, fasorok bővítése
- Udvarbelsőben lévő „zsebkertek” és új beépítések során tömbbelső zöldfelületeinek megteremtése

Corvin negyed

Városrész bemutatása

A Corvin negyed Középső-Józsefváros területének legerőteljesebben átalakuló negyede, a József körút – Baross utca – Horváth Mihály tér északi oldala – Baross utca – Leonardo da Vinci utca – Práter utca – Szigony utca – Üllői út vonala határolja. A korábbi városmegújító elképzelésektől eltérő, meghatározó léptékváltás felgyorsította a folyamatokat és a gazdasági válság előtt megindult fejlesztés, ha az előzetes elképzeléseknél lassabban is, de belátható időn belül be tud fejlődni.

A terület jellemzően lakóterület, de a Corvin Sétány Program részeként ugyanakkor jelentős kereskedelmi és irodai terület is létesült. A Corvin sétány teljes egészében még nem készült el. A terület a városközponthoz kapcsolódó nagykörúti helyszínek egyike, mozi, konferenciaközpont, szálloda egyaránt található itt. Bár felsőfokú oktatási intézménnyel nem rendelkezik, itt található a híres Fazekas Mihály Általános Iskola és Gimnázium. A jövőben még további fejlesztési lehetőséget is rejt magában, több tudományos központ is tervezett itt, mint pl. a Corvin Tudáspark. A területen az építészeti minőség a korábbihoz képest egyértelműen változást hozott a terület imázsában és hírnevében egyaránt. Közösségi közlekedése hiányos, a határoló útvonalakon közlekedő metró-, villamos-, busz- és trolibuszvonalak a negyed jelentős hányadáról csak 300 métert meghaladó gyaloglással éretőek el.

Statisztikai alapú értékelés

A jelentős átépítések, az átadott lakások nyomán a népszámlálás óta a statisztikai adatok mára jelentősebben változhattak. A 2011-es adatok azt mutatták, hogy a népesség csökkenése nem túl jelentős, 10% alatti, míg a lakásszám 12%-ot növekedett. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya mára bizonyosan javult a korábbihoz képest, de vélhetően az egyszobás lakások aránya – a nagyszámú garzonlakás-építés miatt – nem csökkent. Korösszetétele, munkanélkülisége nem tér el jelentősen a kerület átlagától. Szegregációs mutatója némileg kedvezőbb annál, és az elmúlt évek változásai nyomán vélhetően tovább javult.

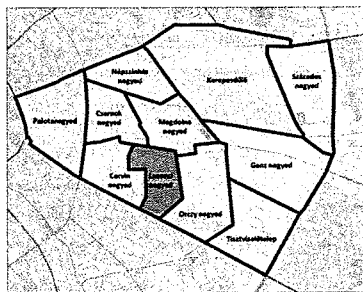
Lokális fejlesztési kihívások

- Lakódomináns, erőteljes városias funkciókkal való fejlesztése
- Corvin Sétány Program folytatása, befejezése
- Nagykörút, Üllői út és Baross u. forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása

- A Corvin Sétány Program beruházása multiplikátorhatásainak kiaknázása
- Corvin negyed „brand” megerősítése – a metróállomás is a nevét viseli
- A nem fejlesztett, Corvin sétány menti területek relatív hátrányos helyzetének kezelése
- Értékes épületállomány komplex örökségalapú megújítása az avult épületállomány magas minőségű, mértéktartó megújítása mellett
- Nagykörút színvonalának minőségi emelése (nagykörúti portálprogramhoz való csatlakozás)
- Üres telkek és épületek megfelelő átmeneti hasznosításának megtalálása, a megkezdett és tervezett épületek befejezése
- Nagy Templom utcai bölcsőde bővítése
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Kerékpáros hálózat bővítése (József körút, Baross u., Üllői út, észak-déli és kelet-nyugati átjárhatóság fejlesztése)
- Közterületi zöldfelületek, fasorok bővítése
- Udvarbelsőben lévő „zsebkertek” megteremtése

Losonci negyed

Városrész bemutatása

A tér elnevezését a lakótelep közepén lévő Losonci térről kapta. Határait a Baross utca – Leonardo da Vinci utca – Práter utca – Szigony utca – Üllői út – Korányi Sándor utca – Illés utca – Kálvária tér nyugati oldala képezi. A tervezett józsefvárosi lakótelep egy része készült el az 1970-es, '80-as évek során, ennek lehatárolása mellett ide tartozik még egy-két környező tömb, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Kara, valamint délen a Fűvészkert és a Semmelweis Egyetem külső klinikai tömbje. Itt jön létre a Bionikai Innovációs Központ is, így fontos, az egészségügyhöz kapcsolódó K+F létesítménnyel bővül a negyed.

Beépítése a fent leírt jellemzőiből adódóan rendkívül vegyes. A Baross utca mentén meghatározó városképi elemként jelenik meg a lakótelep nagyvárosias területe, melynek zöldfelületi aránya a belső városrészekhez képest kedvező. Fővárosi, de országos viszonylatban is fontos a klinikai tömb szabadonálló, XIX. sz. végi, értékes épületállománya, és meghatározó történeti és zöldfelületi tényező a Fűvészkert. Ez a heterogén terület közepes sűrűséget eredményez.

A terület közösségi közlekedési lefedettsége részben megfelelő képet mutat, a Baross utca jó feltárást biztosít a városrész északi részének, ugyanakkor az Üllői út felől csak metrókapcsolattal rendelkezik a terület, belső utcáin közösségi közlekedés nincs, innen a rágyaloglási távolságok nagyok.

Statistikai alapú értékelés

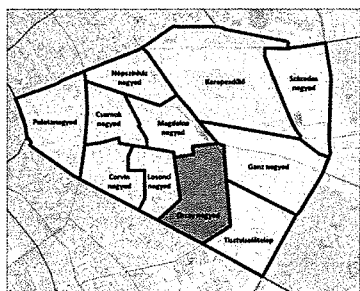
A terület népességét jórészt a lakótelep adja, ebből is fakad, hogy nagy a népességcsökkenés, ugyanakkor a lakásszám szinte stagnál. A lakótelepi jellemzőkből adódik szintén, hogy elhanyagolható az alacsony komfortfokozatú lakások aránya, illetve az egyszobás lakások aránya a legalacsonyabbak közé tartozik kerületi szinten. A lakosság korösszetétele átlagosnak mondható, mint ahogy a munkanélküliségi ráta is a középmezőnyben tartja a negyedet. Szegregációs mutatója az átlagosnál kedvezőbb, ugyanakkor az Orczy negyeddal szomszédos tömbök némelyike szegregációval veszélyeztetett területnek minősül.

Lokális fejlesztési kihívások

- Egyetemi és egészségügyi területeket integráló vegyes városias területek megteremtése
- Klinikák és Fűvészkert mint kiemelt intézménykertek rekreációs szerepének erősítése
- Üllői út és Baross u. forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása
- Tervbe vett beruházások multiplikátorhatásainak kiaknázása
- Oktatási intézményekkel való aktív kapcsolat létesítése
- Bionikai klaszter katalizálása
- Szegregációval veszélyeztetett közeli tömbök fenyegetettségének preventív kezelése
- Értékes épületállomány komplex örökségalapú megújítása az avult épületállomány magas minőségű, mértéktartó megújítása mellett
- A lakótelepi területek földszinti funkcióinak kiaknázása
- Üres telkek és épületek megfelelő átmeneti hasznosításának megtalálása
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Kerékpáros hálózat bővítése (Baross u., Üllői út)
- Közösségi közlekedéssel alacsony szinten ellátott lakóterületek hálózatba való integrálása
- Közterületi zöldfelületek, fasorok bővítése
- Meglévő zöldfelületek elérhetőségének növelése (Intézménykertek lakosság számára való megnyitása)
- Udvarbelsőben lévő „zsebkertek” megteremtése

Orczy negyed

Városrész bemutatása

A városrész elnevezését az Orczy útról és térről, illetve az Orczy parkról kapta. Határait a Kálvária tér déli és keleti oldala – Baross utca – Orczy tér északi és keleti oldala – Orczy út – Üllői út – Korányi Sándor utca – Illés utca alkotja. A terület magában foglalja a kiemelt beruhásként létrejött Nemzeti Közszolgálati Egyetem új campusát és az ettől északra fekvő átalakuló lakóterületeket. A közösségi közlekedés a 3-as metróval csak a lakóterületektől távol érinti a negyedet, ugyanakkor a Baross utcán, a negyed több északkeleti mellékutcájában, illetve az Orczy úton is érhető el közösségi közlekedés. A Fűvészkert, az Illés utca lefedettsége hiányos. Bűnügyi fertőzöttsége jelentős, a Diószegi Sámuel utca a kerület legneuralgikusabb pontjainak egyike.

A terület értékes épületállományát képezi a volt Ludovika, ami mára az egyetem területe, és egy-két további épület a területen belül. Az elmúlt időszakban az északi rész korszerűtlen lakásállományát fokozatosan váltják fel korszerű, bár helyenként túlszűfolt új lakóépület-együttesek.

Intézményekben a már említetteken túl nem bővelkedik a terület.

Statisztikai alapú értékelés

Népességében éppen az elmúlt évtizedben következett be radikális változás, az általános csökkenés helyett növekedést jelez a statisztika, ami egybevág a 15% feletti lakásszám-növekedéssel. Ennek ellenére még nagy az alacsony komfortfokozatú lakások aránya, a még meglévő, jelentős számú lakással rendelkező korszerűtlen épületek miatt. Részben ez, részben pedig az elmúlt évtized garzonlakás-építési trendje is növelte az egyszobás lakások arányát, ami 2011-ben 50% volt. Jelentős az önkormányzati tulajdonú lakások aránya a területen, jellemzően a rosszabb állapotú ingatlanokban. A munkanélküliségi arány magas. Szegregáció

Statisztikai alapú értékelés

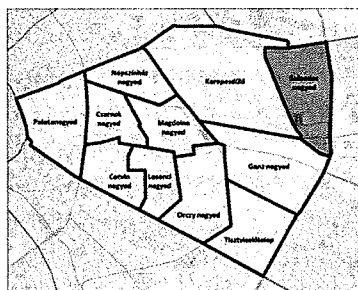
A területi kiterjedéshez képest lakóterületei nem meghatározóak, a 839 lakos és az 559 lakás (2011) bemutatása nem adna jellemző képet a területről. Érdeemes ugyanakkor megjegyezni, hogy épp e negyedben csökkent a legjelentősebb mértékben, 23,55%-kal a népesség 2001 és 2011 között.

Lokális fejlesztési kihívások

- A kerület tüdejét adó jelentős zöldfelülettel rendelkező temető megőrzése.
- Keleti pályaudvar belföldi és nemzetközi fogadópontként szolgáló szerepének erősítése
- Kerepesi út forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása
- A megújult Baross tér és a 4-es metró multiplikátorhatásainak kiaknázása
- Vasút gazdasági szerepéből származó előnyök kihasználása
- Értékes épületállomány komplex, örökségalapú megújítása
- Üres és alulhasznosított barnamezős területek funkcióval való megtöltése
- A bezáró Michelin gumigyár területének hasznosítása
- Közterületi zöldfelületek, fasorok bővítése
- Potenciális talajszennyezéssel érintett területek kármentesítése

Százados negyed

Városrész bemutatása

A Százados negyed a kerület legkeletibb részén terül el, jellemzően ipari területeken. Lehatárolása szerint az Asztalos Sándor út – Kerepesi út – Hungária körút – MÁV vonala határolja. A vasút melletti tömbösor a régi iparterületek megmaradt egységeit foglalja magába, ettől a Hungária körút irányába jellemzően lakóterületek találhatók, régi telepek és új lakótelepek, délre sportlétesítmények. A Salgótarjáni út – Könyves Kálmán körút – Vasút által elszigetelve található az egykori MÁV kolónia telepszerűen beépült családi házas területe. Itt található továbbá a

Százados úti Művésztelep, ami a főváros első művésztelepeként épült, egyben Európa legrégebb folyamatosan működő művésztelepe. A kulturális intézmények között említésre méltó a Honvéd Kamaraszínház a Kerepesi úton.

A területet beépítési és építészeti vegyesség jellemzi, meghatározó karaktere csak egy-egy egységesen beépített területének van. A kisvárosias lépték az irányadó, de részben nagyvárosias jelleg is megjelenik az utóbbi évtized lakásépítése eredményeként. A terület közösségi közlekedési feltárását északról a 2-es metró, trolibusz és buszvonalak, keletről a Hungária körúti villamos biztosítja. A városrész nyugati oldalán ellátottsági hiányok tapasztalhatók.

A területen értékes építményt nem regisztrálnak, jelentősebb intézmény nem található itt.

Statisztikai alapú értékelés

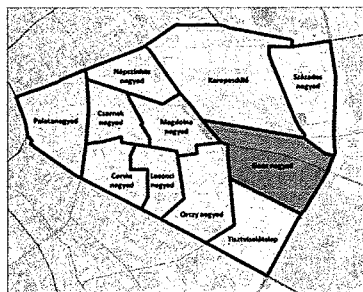
A 2001-11 közötti időszakban jelentősebb népességszám változás volt tapasztalható, egyedül ebben a negyedben érte el a 20% feletti értéket, ami érthető, mivel a lakásállomány 52,7%-kal növekedett. Kevés az alacsony komfortfokozatú és az egyszobás lakások aránya is. Korösszetétel tekintetében szintén kedvező, egyebekben itt a legmagasabb a felsőfokú végzettségűek és legalacsonyabb a munkanélküliek aránya is. Szegregációs veszély nem mutatható ki, csupán a Kerepesi út melletti beékelődött lakóépületek miatt jelzi ezt a statisztika.

Lokális fejlesztési kihívások

- Különböző korokból származó kolóniaszerű lakóterületek egységének megtartása, minőségi fejlesztése
- Stadionok központi tematikus szerepköréhez való igazodás
- Kerepesi út, Hungária körút és a Stadionok forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása
- Az MTK-stadionnál tervbe vett megújítások multiplikátorhatásainak kiaknázása
- Szociális problémák oldása a Művésztelepen és a MÁV-telep tömbjeiben
- Karakteres, egyedi beépítések megőrzése, megújítása
- Üres és alulhasznosított barnamezős területek funkcióval való megtöltése
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Közösségi közlekedéssel alacsony szinten ellátott gazdasági és lakóterületek hálózatba való integrálása
- Meglévő közterületi és tömbökön belüli zöldfelület megőrzése
- Potenciális talajszennyezéssel érintett területek kármentesítése
- Az Asztalos Sándor úti iparterület tagolása, átjárhatóságának közúton történő biztosítása

Ganz negyed

Városrész bemutatása

A negyed nevét a korábbi Ganz-gépgyár adja, területéhez tartozik a Vajda Péter utca – Orczy út – Orczy tér keleti és északi oldala – Fiumei út – Salgótarjáni utca – MÁV vonala – Hungária körút – Könyves Kálmán körút által határolt volt Ganz-MÁVAG, a Golgota tér és a volt Józsefvárosi pályaudvar.

A területen található a valamikori MÁVAG által épített MÁVAG-kolónia, ami fővárosi védettséget élvező karakteres, keretes beépítésű lakóterület.

Maga a gyárterület rendkívül sűrűn beépített, átjárhatatlan, zárt sorúan kialakított térfallal rendelkezik, melyek mögött rendkívül sűrű beépítés található, melyen mára ipari gyártás, kereskedelem, szolgáltatás számára nyújt terepet.

A Kőbányai út északi oldalán a Józsefvárosi pályaudvar utasforgalma 2005-ben szűnt meg, a területe egy részén működő kínai piac felszámolására 2014-ben került sor. A jelentős részben hosszabb ideje használaton kívüli területen különböző intézményi és rekreációs fejlesztések várhatók, melyek közül a Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ kivitelezése 2014-ben megkezdődött.

Statisztikai alapú értékelés

A kolónia népessége és lakásszáma 2001-11 között egyaránt csökkenést mutat. A sajátos beépítésből következően itt a legmagasabb a kerületben az alacsony komfortfokozatú, illetve az egyszobás lakások aránya – utóbbi értéke 72,8%. Jellemző még az alacsony komfort és az egyszobás lakások nagy aránya. A munkanélküliek és a tartós munkanélküliek aránya meghaladja a kerületi átlagot.

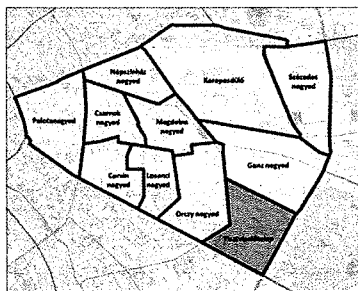
Lokális fejlesztési kihívások

- A belső kerületek között erős, megújulni tudó gazdasági szerepkör megőrzése
- Volt Józsefvárosi pályaudvar központi szerepkörének kialakítása
- Sport- és rendezvényközpont kialakítása a Józsefvárosi pályaudvar területén
- Hungária körút és Kőbányai út forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása
- Volt pályaudvaron megvalósuló fejlesztések multiplikátorhatásainak kiaknázása

- A Ganz-MÁVAG területén lévő kereskedelmi és szolgáltatási szektor minőségi megújulása
- Gazdasági struktúraváltás – zöld gazdaság, ipar irányába való elmozdulás
- Aktív gazdasági élet kifejlesztése
- A Ganz-MÁVAG területének átstrukturálása, átjárásainak megteremtése
- Volt Józsefvárosi pályaudvar üres területeinek hasznosítása
- A Ganz-MÁVAG területének komplex energetikai struktúraváltása (megújuló energiára való átállás)
- Feltáróút kialakítása az Asztalos Sándor út vonalában
- Zöldfelületek kialakítása az átstrukturálás során
- Potenciális talajszennyezéssel érintett területek kármentesítése

Tisztviselőtelep

Városrész bemutatása

A Tisztviselőtelep mindig fenntartott bizonyos különállást Józsefvárostól, különösen 1950-ig, amíg a X. kerület részét képezte. A XIX. század végén a főváros úgy határozott, hogy kedvezményekkel támogatja az építkezni vágyókat, a tisztviselők számára nem megfizethető bérlakások idősorában lehetővé teszi családi ház építését. Az Orczy út – Vajda Péter utca – Könyves Kálmán körút – Üllői út által határolt terület nagy részét ez a kellemes kisvárosias terület tölti ki. A Hungária körút mentén már más funkciók, intézmények, irodaházak is találhatóak, a negyed Üllői út felőli oldalán a Semmelweis Egyetem és a Heim Pál Gyermekkorház egészségügyi területei, illetve volt ipari területek találhatóak. Utóbbi az Orczy út felől is megjelenik (a volt Május 1. Ruhagyár).

A terület belső, lakóterületi része kisvárosias karakterű, műemléki jelentőségű terület, jelentős belső zöldfelületekkel. A Hungária körutat kísérő tömbjei sűrűbbek és magasabbak, köztük már megjelent a mai kor irodaházi karaktere is. Az Orczy út sarkán lévő Nagyvárad téri Elméleti Tömb (Semmelweis Egyetem) Budapest legmagasabb épülete. A terület kevés fejlesztési lehetőséggel rendelkezik, a Hungária körút – Üllői úti sarok, a volt Pénzverde épülete nyújthat jelentősebb fejlesztésre alkalmat.

Statistikai alapú értékelés

Lakossága a lakóterület kedvező környezete ellenére több mint 10%-kal csökkent 2001 és 2011 között, ugyanakkor jelentősebb lakásszámváltozás nem volt tapasztalható. A városrészben kevés az alacsony komfortú lakás, és az egyszobás lakások aránya is érdemben kedvezőbb a kerületi átlagnál. A munkanélküliek aránya alacsony, a gazdaságilag nem aktívaké ellenben magas. A negyed szegregációval nem veszélyeztetett.

Lokális fejlesztési kihívások

- A belső városrészekben egyedülálló, értékes milió megőrzése
- Erős egészségügyi központi szerepkör megőrzése, erősítése
- Könyves Kálmán körút és Üllői út forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása
- Megvalósult és tervbe vett állami beruházások (pl. NKE, Groupama Aréna, Népliget) multiplikátorhatásainak kiaknázása – utóbbi kettő a IX., illetve X. kerületben helyezkedik el ugyan, de erősen hatnak a VIII. kerület szomszédos területeire is
- Szomszédos területek negatív társadalmi hatásaival szembeni ellenállóképesség erősítése
- Karakteres beépítés megőrzése, megújítása
- Könyves Kálmán körút menti területek városias beépítésének elősegítése

- Komplex épületenergetikai felújítások
- Kerékpáros hálózat bővítése (Üllői út, Orczy út, Könyves Kálmán körút – rendezés)
- Meglévő közterületi és tömbökön belüli zöldfelület megőrzése
- Népligettel való aktív kapcsolat megteremtése

3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 10. melléklete meghatározza a település szegregált és szegregációval veszélyeztetett területeinek lehatárolásához és térképi ábrázolásához szükséges adatokat.

A területek lehatárolása a szegregációs mutató alapján történik, ez pedig a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül. A mutató úgy kerül kiszámításra, hogy a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kerülnek kiválasztásra, amelyekre egyenként jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek. A tömb népszámlálási célra létrehozott, általában közterületek és/vagy természetes és mesterséges tereptárgyak (pl. vasútvonal, autópálya nyomvonala, vízfolyás partja), valamint rácshálós térinformatikai megoldás eredményeképpen kialakított, településen belüli kisterületi egység.

Mivel Budapest VIII. kerülete a kormányrendelet szerint a „Fővárosi kerület I. csoport”-ba tartozik, a következő szegregációs mutatók érvényesek rá:

Szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke:	Szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke:
nagyobb egyenlő, mint 20%	nagyobb egyenlő, mint 15%, de kisebb, mint 20%

Szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek továbbá azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

A 2011. évi népszámlálási adatai alapján Budapest VIII. kerületében három városszövetbe ágyazott szegregátum (bekarikázott sötétzöld), ezek körül bővebb, szegregációval veszélyeztetett kapcsolódó területek (bekarikázott sötétlila), illetve négy további szegregációval veszélyeztetett terület (szintén bekarikázott sötétlila) található.

107. ábra: A 2011-es népszámlálási adatok alapján előállított szegregációs mutató által lehatárolt szegregátumok és veszélyeztetett területek.

Forrás: KSH.

Az alábbi elemzések a 2011-es népszámlálás adataiból indulnak ki, melyek aktualizálásra kerültek a helyi intézményrendszer szakembereivel folytatott interjúk és az általuk szolgáltatott adatok alapján.

Mutató megnevezése	VIII.	1. sz.	2. sz.	3. sz.
	kerület összesen	Mátyás tér	Kőrís utca	Tolnai Lajos utca
Lakónépesség száma	76250	1591	728	211
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	9,7	12,5	15,4	12,8
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	69,2	69,5	71,3	64,5
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	21,1	18,0	13,3	22,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	13,7	35,2	29,9	30,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	30,1	11,2	16,7	24,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,5	58,6	47,8	46,3
Szegregációs mutató	8,3	25,0	21,6	21,3
Lakásállomány (db)	44417	660	436	117
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	9,1	21,1	26,6	15,4
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	36,0	55,2	63,5	37,1

34. táblázat Az egyes szegregátumok társadalmi mutatói és lakásminőséggel kapcsolatos jellemzői
(Forrás: KSH)

1. sz. szegregátum

József utca – Mátyás tér – Dankó utca – Magdolna utca – Koszorú utca – Tavaszmező utca – Lovassy László utca által lehatárolt két tömb. A terület a Csarnok negyed és a Magdolna negyed határán fekszik (a negyedhatár kettéosztja a szegregátum két tömbjét), a kerület középső, Nagykörút és Fiumei út közti része északi felének központjaként funkcionál Mátyás tér két oldalán. Szegregációs indexe 2011-ben 25,0% volt.

108. ábra: Mátyás téri szegregátum kartogramja
(Forrás: KSH, saját szerkesztés.)

A területen 2011-ben 1591 fő lakott. A területen ugyan valamivel magasabb a 0-14 évesek, és alacsonyabb a 60 év feletti aránya, mint a kerület egészében, az eltérés azonban nem jelentős, mindkét csoport esetében három százalékpont körüli. A szegregátumban található 660 lakás több, mint fele, 55,2%-a egyszobás, 22,1%-a alacsony komfortfokozatú – mindkét érték jelentősen magasabb a kerület átlagánál.

Igen magas, 35,2% a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktív korúak aránya, ami Józsefváros egészében közel harmadekkora csak. Ezzel összhangban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 11,2%, a VIII. kerületi átlag harmada. A két tömb aktív korú népességének több, mint fele, 58,6%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel – ez, akárcsak a szegregációs mutató 25,0%-os értéke, a kerület három szegregátuma közül a legkedvezőtlenebb érték.

A szegregátumot alkotó két tömb érdemben eltérő karakterű, egymással igen rövid szakaszon határos. Míg mindkettő dominánsan lakófunkciójú, a Mátyás teret délről határoló – a Magdolna utcáig tartó – tömb beépítése vegyesebb: a kelet-nyugati irányú utcák többemeletes, többudvaros társasházai mellett az észak-déli irányú utcákból inkább földszintes és egyemeletes, hosszúkás telkekre épített, „U” alakú épületek állnak. A tömbben található a Wesley János Lelkészképző Főiskola, valamint több ahhoz kapcsolható hajléktalanellátó intézmény, illetve a Mátyás téren egy idősothton. A másik, a Mátyás teret nyugatról

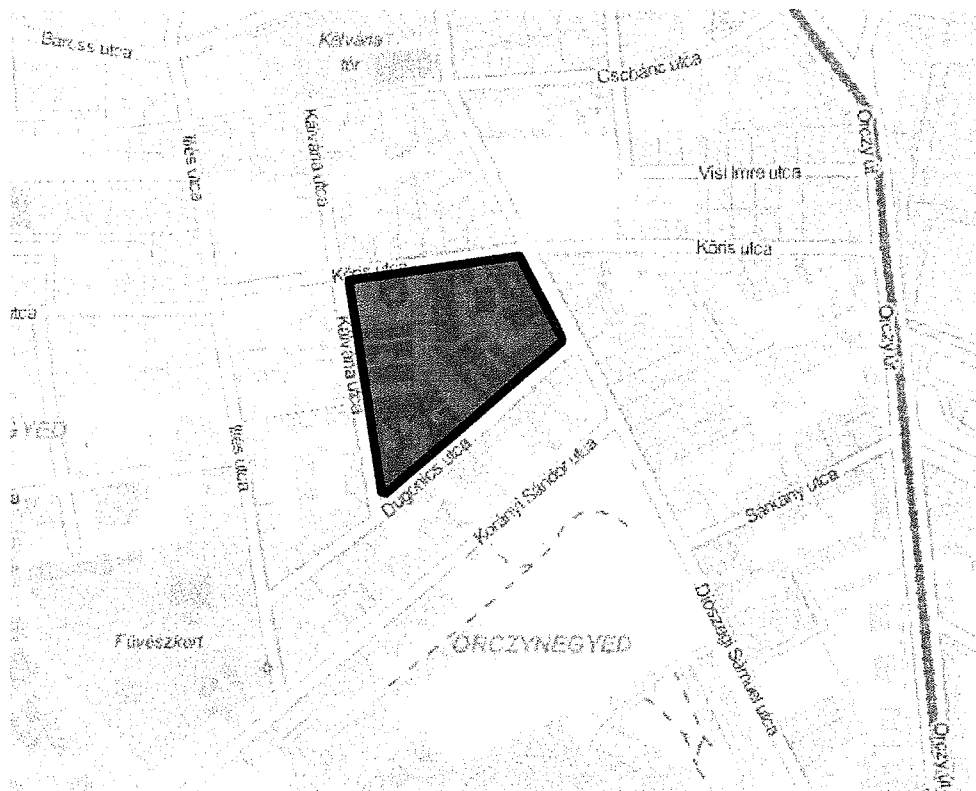
határoló tömb jóval homogénebb beépítésű, területén zömében többszintes bérházak sorakoznak, illetve itt található az Óbudai Egyetem új, 2006-os építésű oktatási épülete. A tömbben már a 2011-es népszámlálási adatfelvételt megelőzően történtek a dzsentifikációt, studentifikációt segítő fejlesztések: az egyetembővítés mellett 2010-ben a Tavaszmező utca Koszorú utca és Lovassy László utca közti szakaszán sétálóutca is létesült. Mindkét tömbben egy-egy újabb építésű lakóház áll, ezek azonban önmagukban csak mérsékelten alkalmasak a népesség szegregációjának oldására, ugyanis mind a Koszorú utca 8-10., mind a József utca 47. alatti épületek szociális bérlakásként való hasznosításra, a Corvin Sétány Programhoz kapcsolódóan épültek, 2006 és 2008 között.

Jelenlegi állapot

A szegregátum tömbjeivel kapcsolatos jelentősebb, fent olvasható beavatkozások mind 2011 előtt zajlottak le, érdemi változás a népszámlálás felvétele és 2015 között csupán a humán szolgáltatások területén történt. A Koszorú utca 4. alatt nyílt meg 2012-ben a LÉLEK Ház, a kerületi LÉLEK Program központja, ahol a kerületben hajléktalanná vált személyek újbóli társadalmi integrációja zajlik komplex módon, munkaerő-piaci és képessé tevő programokkal, illetve lakhatás biztosításával. Megemlíthető továbbá, hogy a szegregátum közvetlen közelében, a Mátyás tér északi oldalán 2008 óta üzemel a Kesztyűgyár Közösségi Ház, amely folyamatosan biztosít képzéseket, foglalkozásokat a kerület rászorulóinak.

2. sz. szegregátum

A Kőrös utca – Diószegi Sámuel utca – Dugonics utca – Kálvária utca által határolt tömb a kerületet kelet-nyugati irányban kettéválasztó Baross utcától délre, az Orczy negyedben található, amely a kerület második legrosszabb szociális helyzetű negyede, területén azonban – szemben a legrosszabb helyzetű Magdolna negyeddel – mindeddig nem került sor semmilyen komplex beavatkozásra.

109. ábra: Kőrös utcai szegregátum kartogramja
(Forrás: KSH, saját szerkesztés.)

A tömb lakónépessége a 2011-es népszámlálás adatai szerint 728 fő volt, korösszetételében feltűnő a fiatalok jelentős felül-, és az idősek szintén jelentős alulreprezentációja: a 14 éven aluliak aránya magasabb, mint a 60 év felettieké (15,4, illetve 13,3%). Ez jelentősen eltér a kerület egészének értékeitől, ahol utóbbi csoport 2,18-szor népesebb, mint az előbbi. A szegregátum képzettségi adatai is kedvezőtlenebbek az összjózsefvárosi adatoknál, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktív korúak aránya több, mint kétszer magasabb, míg a diplomások aránya nem sokkal magasabb, mint a VIII. kerületi érték fele (29,9, illetve 16,7%). A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktívak aránya tíz százalékponttal magasabb, mint összesen a kerületben (47,8, illetve 37,5%). A tömb 436 lakása jelentősen rosszabb mutatókkal bír, mint a józsefvárosi átlagos színvonal: 26,6%-uk alacsony komfortfokozatú és 63,5%-uk egyszobás.

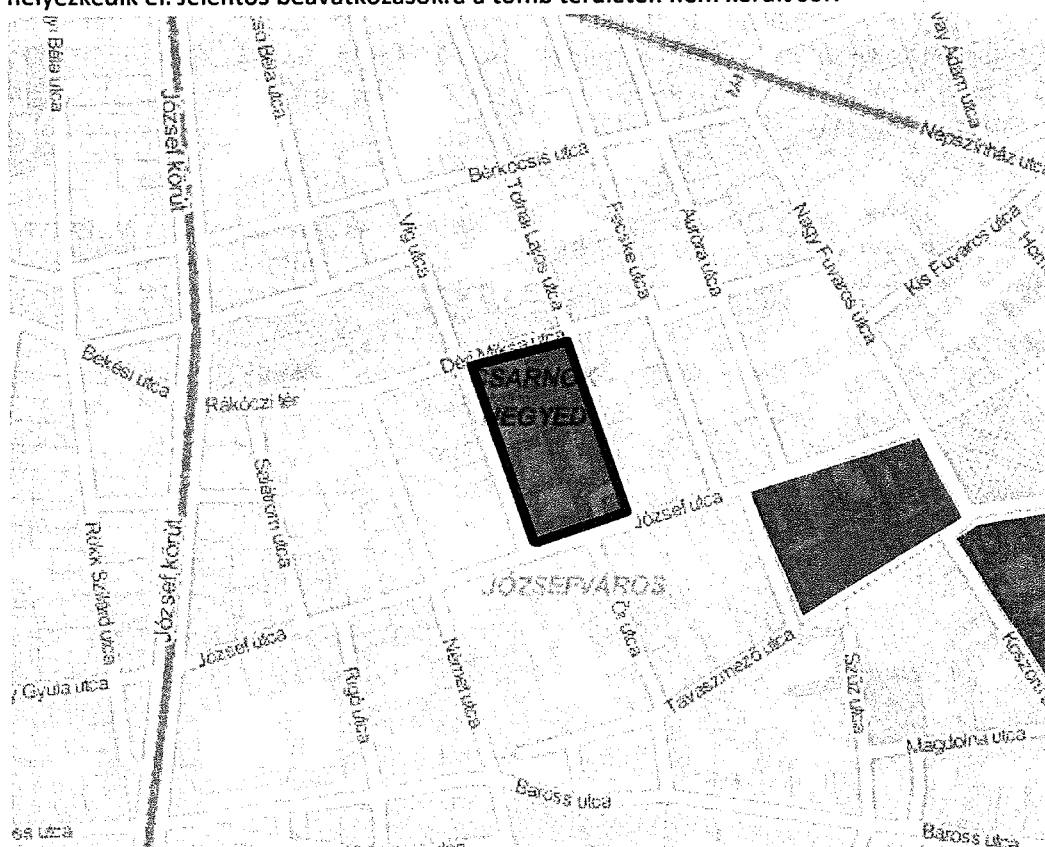
A tömb beépítése vegyes, a domináns földszintes lakóházak mellett néhány terjedelmesebb társasház, illetve felhagyott műhelyek is megtalálhatóak. A terület igen nagy hányadát alkotják foghíjtelkek. A Kőrös utcában református templom, a Dugonics utca 12. és a Diószegi Sámuel utca 15. alatt egy-egy újabb, 2002-es, illetve 2006-os építésű társasház is áll.

Jelenlegi állapot

A 2011-es népszámlálás óta jelentősebb beavatkozás nem történt a területen, társadalmi összetétele várhatóan 2015-ben is megfelel a szegregációs lehatároláskor megállapítottak.

3. sz. szegregátum

A Déri Miksa utca – Tolnai Lajos utca – József utca – Vig utca tömb által alkotott szegregátum a Csarnok negyedben, a Nagykörúttól három tömbnyi távolságban, a Rákóczi téri vásárcsarnok közvetlen közelében helyezkedik el. Jelentős beavatkozásokra a tömb területén nem került sor.

110. ábra: Tolnai Lajos utcai szegregátum kartogramja

(Forrás: KSH, saját szerkesztés)

A szegregátum lakónépessége relatív alacsony, mindössze 211 fő volt 2011-ben. A lakosság kor szerinti megoszlása nem különbözik jelentősen a kerületi átlagtól, elsősorban a 14 éven aluliak 12,8%-os aránya (VIII. kerület: 9,7%) érdemel említést. Igen magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktívák aránya (30,1%, VIII. kerület: 13,7%), ugyanakkor a diplomások aránya a józsefvárosi érték négyötöde, az eltérés itt nem jelentős. Valamivel kedvezőtlenebb a kerület átlagánál a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya is (46,3%, VIII. kerület: 37,5%). A lakásállomány 2011-ben 117 darabot számlált, ezek 15,4%-a volt alacsony komfortfokozatú, ami a kerület átlagának valamivel több, mint másfélszerese. Az egyszobás lakások aránya érdemben nem különbözik a Józsefváros egészében tapasztalhatótól.

A tömb sűrűn beépített, két foghíjtelkének egyike zárt parkoló, másika raktár. A beépítést egy-, két- és háromemeletes épületek uralják, melyeknek jelentős része azonban intézményi használatban áll: itt található a kerületi rendőrkapitányság, de foglal területet a Budapesti Rendőr-főkapitányság és a Pesti Központi Kerületi Bíróság is. Ez a használati sajátosság magyarázza a sűrűn beépített tömb alacsony lakószámát. A Rákóczi téri csarnok felőli sarkon vendéglátó-ipari egységek is működnek.

Jelenlegi állapot

A többen érdemi változás nem történt 2011 óta, társadalmi összetétele várhatóan 2015-ben is megfelel a szegregációs lehatároláskor megállapítottaknak.

Szegregációval veszélyeztetett területek

A kerület szegregációval veszélyeztetett területei két csoportból tevődnek össze: három terület a szegregált területekből és azok bővebb környékéből áll elő, míg négy tömb szegregált mag nélkül, csupán veszélyeztetett területként jelenik meg.

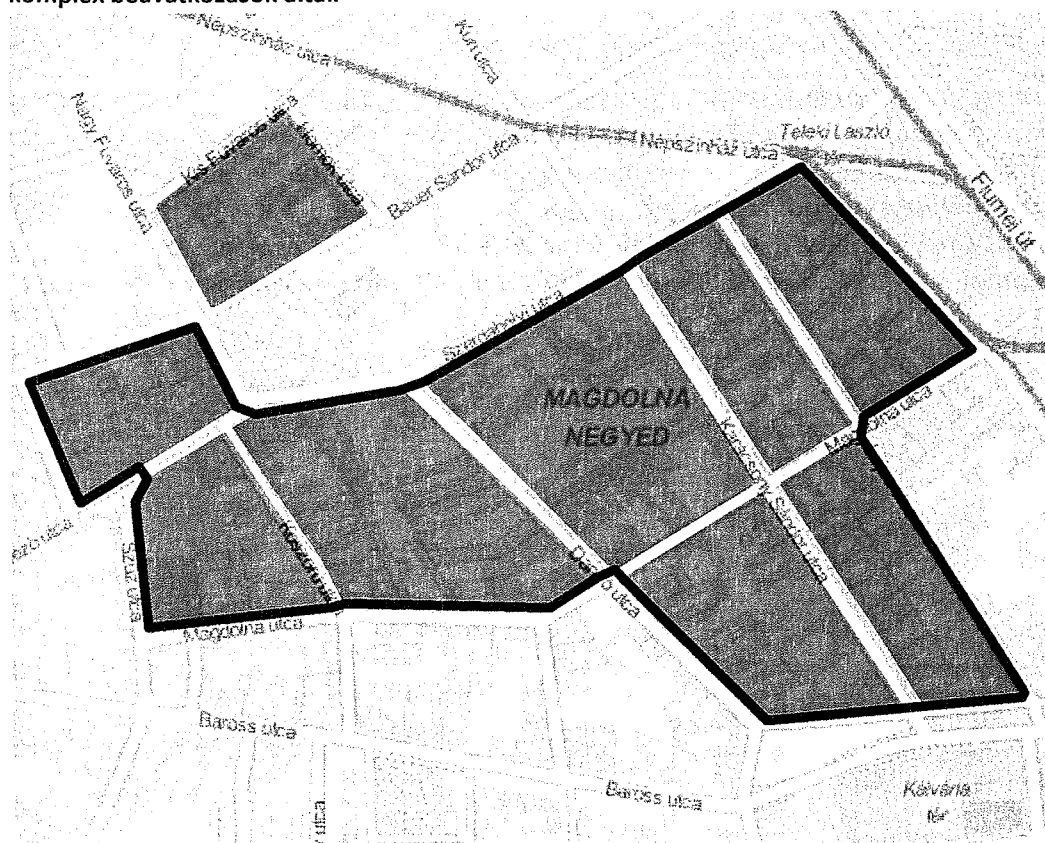
Mutató megnevezése	VIII. kerület összesen	1. sz. Magdolna utca	2. sz. Kálvária utca	3. sz. József utca	4. sz. Bókay János utca	5. sz. Nagy Templom utca	6. sz. Homok utca	7. sz. Fecske utca
Lakónépesség száma	76250	5788	4317	484	273	217	461	224
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	9,7	13,4	14,7	11,2	14,3	13,8	15,0	7,1
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	69,2	69,1	71,0	67,6	67,8	64,1	65,9	71,9
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	21,1	17,5	14,3	21,3	17,9	22,1	19,1	21,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	13,7	28,5	28,4	25,7	25,9	23,7	29,9	21,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	30,1	13,8	15,7	27,9	9,5	15,9	16,9	25,5
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,5	49,5	44,0	44,0	48,1	42,4	44,7	45,3
Szegregációs mutató	8,3	19,5	18,6	18,0	15,7	15,1	19,7	15,5
Lakásállomány (db)	44417	3013	2367	252	144	116	277	118
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	9,1	18,2	23,3	11,5	22,9	12,9	11,9	17,8
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	36,0	55,2	66,4	41,1	57,6	62,1	46,7	31,8

35. táblázat Az egyes szegregációval veszélyeztetett területek társadalmi mutatói és lakásminőséggel kapcsolatos jellemzői
(Forrás: KSH)

1. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

A József utca – Mátyás tér – Szerdahelyi utca – Teleki László tér - Dobozi utca – Magdolna utca – Lujza utca – Kálvária tér – Dankó utca – Magdolna utca – Szűz utca – Tavaszmező utca – Lovassy László utca határvonalú, nyolc tömböt magában foglaló veszélyeztetett terület az 1. sz. szegregátumot is magában foglalja. A nyolc tömbből hat a Magdolna negyedhez tartozik (annak közel felét teszi ki), míg a két legnyugatibbi tömb a

Csarnok negyed része. A terület nagyban érintett a Magdolna Negyed Program keretein belül megvalósított komplex beavatkozások által.

111. ábra: Magdolna utcai veszélyeztetett terület kartogramja
(Forrás: KSH, saját szerkesztés)

A meglehetősen nagy kiterjedésű, lakásszámú és népességű terület lakossága koreloszlását tekintve kisebb mértékben, néhány százalékponttal különbözik a kerületi átlagtól: a 0-14 évesek aránya magasabb, a 60 év felettieké alacsonyabb annál. Magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktívak (28,5%, VIII. kerület: 13,7%) és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak (49,5%, VIII. kerület: 37,5%) aránya, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezőké kevesebb, mint fele a kerületi átlagnak. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a Józsefváros egészére vonatkozó adat duplája, és az egyszobás lakásoké is több, mint másfélszerese.

A terület, méretéből és pozíciójából egyaránt fakadóan, meglehetősen heterogén. Beépítése vegyes, de összességében a lakófunkció elsöprő dominanciája jellemzi, melyet műhelyek, közoktatási és szociális intézmények egyaránt színeznék, de itt található az Óbudai Egyetem több épülete is. A 2005 óta tartó Magdolna Negyed Program részeként a terület számos bér- és társasháza újult meg, több közterület rehabilitációjára sor került, illetve igen sok társadalmi és gazdasági felzárkóztató program zajlott le.

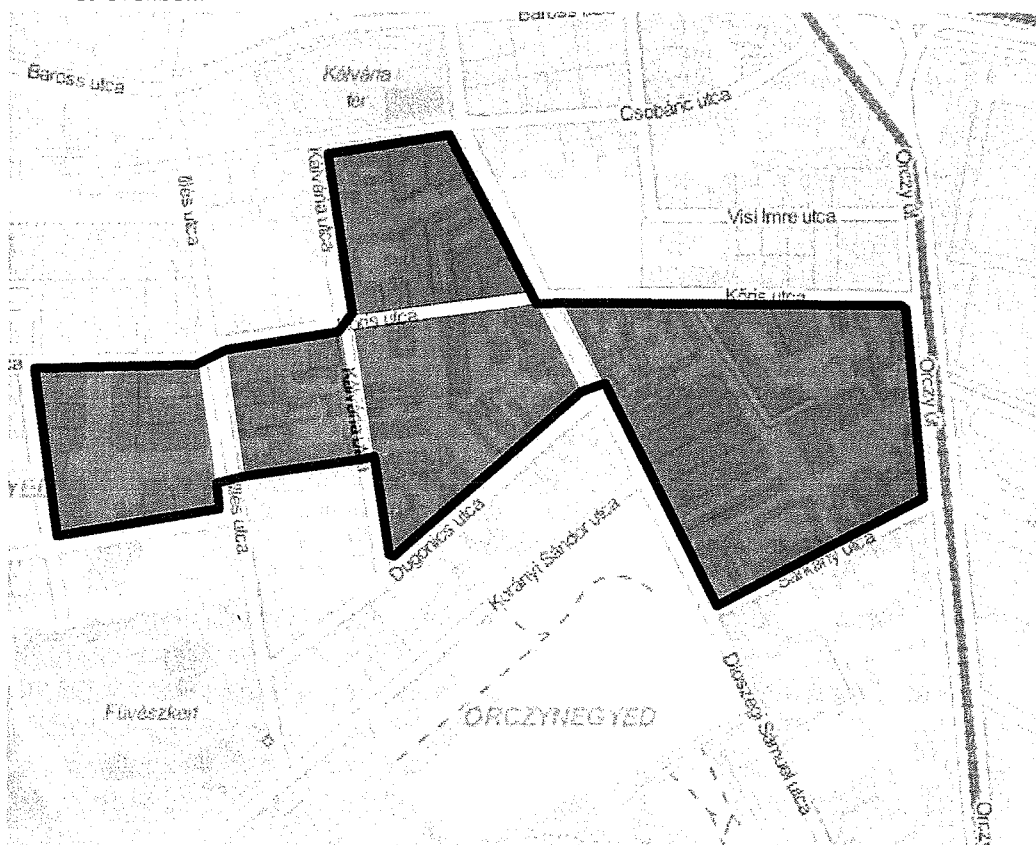
Jelenlegi állapot

2011-től kezdődően került sor a Magdolna Negyed Program III. ütemére, amely ugyan várhatóan nem eredményezett fundamentális változásokat a népszámlálásban rögzített társadalmi helyzethez képest, mindazonáltal számos elemével járult hozzá ahhoz, hogy javuljon a terület megítélése, oldódjanak a népesség szegregációs tendenciái. A továbbfolytatódó képzési, oktatási, szociális programokon felül 16 épület megújítására, a Teleki László és a Kálvária tér rehabilitációjára, valamint a Magdolna utca kockaköves, keleti

szakaszának burkolatcseréjére is sor került időközben. A terület azonban ma is a kerület egyik problémagóca, további fejlesztése, szegregációval veszélyeztetett területeként való számon tartása változatlanul szükséges.

2. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

A Kálvária tér – Diószegi Sámuel utca – Kőrös utca – Orczy út – Sárkány utca – Diószegi Sámuel utca – Dugonics utca – Kálvária utca – Illés köz – Illés utca – Tömő utca – Fűvészkert utca – Práter utca – Kőrös utca – Kálvária utca határvonal által közrefogott terület a 2. számú szegregátumot is magában foglalja, annak egy tömbjén felül azonban további négyre is kiterjed. Területe – a legnyugatabbi, Losonci negyedbeli egy tömb kivételével – teljes egészében az Orczy negyedben fekszik, amely a kerület egyik fő problémagócajának számít. Érdemi fejlesztésekre korábban a területen nem került sor, csupán elszórt társasházépítéseknek volt helyszíne a 2000-es években.

112. ábra: Kálvária utcai veszélyeztetett terület kartogramja

(Forrás: KSH, saját szerkesztés)

A meglehetősen nagy kiterjedésű, lakásszámú és népességű terület lakossága koreloszlását tekintve nem jelentős, de érezhető mértékben eltér a kerületi átlagtól: a 0-14 évesek aránya öt százalékponttal magasabb, a 60 év felettieké közel héttel alacsonyabb annál. Magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktív korúak (28,4%, VIII. kerület: 13,7%) és bár nem kiemelkedően, de szintén magas a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak (44,0%, VIII. kerület: 37,5%) aránya, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezőké alig több, mint fele a kerületi átlagnak. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a Józsefváros egészére vonatkozó adat több, mint duplája, és az egyszobás lakásoké is közel kétszerese.

A veszélyeztetett terület igen heterogén, beépítésében a lakófunkció dominanciája mellett megjelenik az ipari-kereskedelmi hasznosítás is, illetve igen magas a foghíjtelkek, üres területek aránya. A területet sajátos

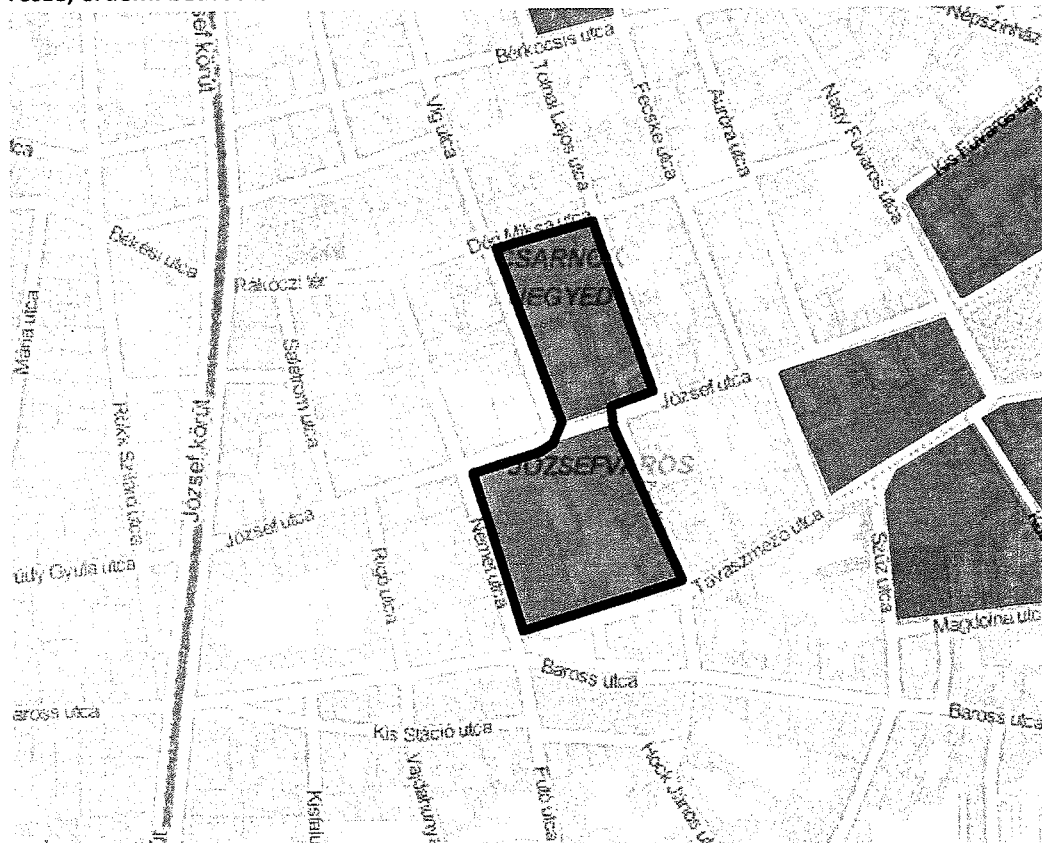
kettősség jellemzi: míg egyes részein (Kőrös utca keleti része, Kálvária utca, Sárkány utca) meghatározó az új beépítések jelentősége, addig a Diószegi Sámuel utca és a Korányi Sándor utca kereszteződésénél álló házak egész Józsefváros legsúlyosabb bűnügyi gócpontjainak számítanak. Tanulságos módon azonban éppen az ebben érintett Diószegi – Sárkány – Orczy – Kőrös tömb számít szegregátumnak a területből, lévén, a nagy kiterjedésű tömb számos újabb építésű társasházának népessége sikerrel emeli meg a máskülönböző kedvezőtlen társadalmi mutatókat.

Jelenlegi állapot

A területen érdemi beavatkozásra 2011 óta nem került sor, az új beépítések folytatódásának elmaradása nyomán továbbra is szegregációval veszélyeztetett, egyes problémái nyomán sürgető beavatkozást igénylő területnek tekinthető.

3. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

A Déri Miksa utca – Tolnai Lajos utca – József utca – Őr utca – Horváth Mihály tér – Német utca – József utca – Víg utca határvonalú, két tömböt magában foglaló veszélyeztetett terület a 3. számú szegregátumot is magában foglalja, azt egy további, azzal dél felől határos tömbbel egészíti ki. Mindkét tömb a Csarnok negyed része, érdemi beavatkozásra területükön a 2000-es években és azt követően sem került sor.

113. ábra: József utcai veszélyeztetett terület kartogramja

(Forrás: KSH, saját szerkesztés)

A terület lakossága koreloszlását tekintve érdemben nem különbözik a kerületi átlagtól. Magas azonban a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktívak (25,7%, VIII. kerület: 13,7%) és bár nem kiemelkedően, de szintén magas a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak (44,0%, VIII. kerület: 37,5%) aránya, ugyanakkor a felsőfokú végzettséggel rendelkezőké alig valamivel alacsonyabb a

kerületi átlagnál. Az alacsony komfortfokozatú mindössze 2,4 százalékponttal magasabb a Józsefváros egészére vonatkozó adatnál, míg az egyszobás lakásoké öttel.

A két tömb közös vonása a lakófunkció alacsony súlya: míg az északi tömbben a rendőrségi és bírósági funkciók, addig a déliben üres telkek, illetve az üresen álló, további hasznosításra váró József telefonközpont nagy kiterjedésű épületegyüttesének súlya jelentős. Jellemző adat, hogy a két, sűrű beépítésű területen fekvő tömbben együttesen mindössze 252 lakás található, 484 lakossal.

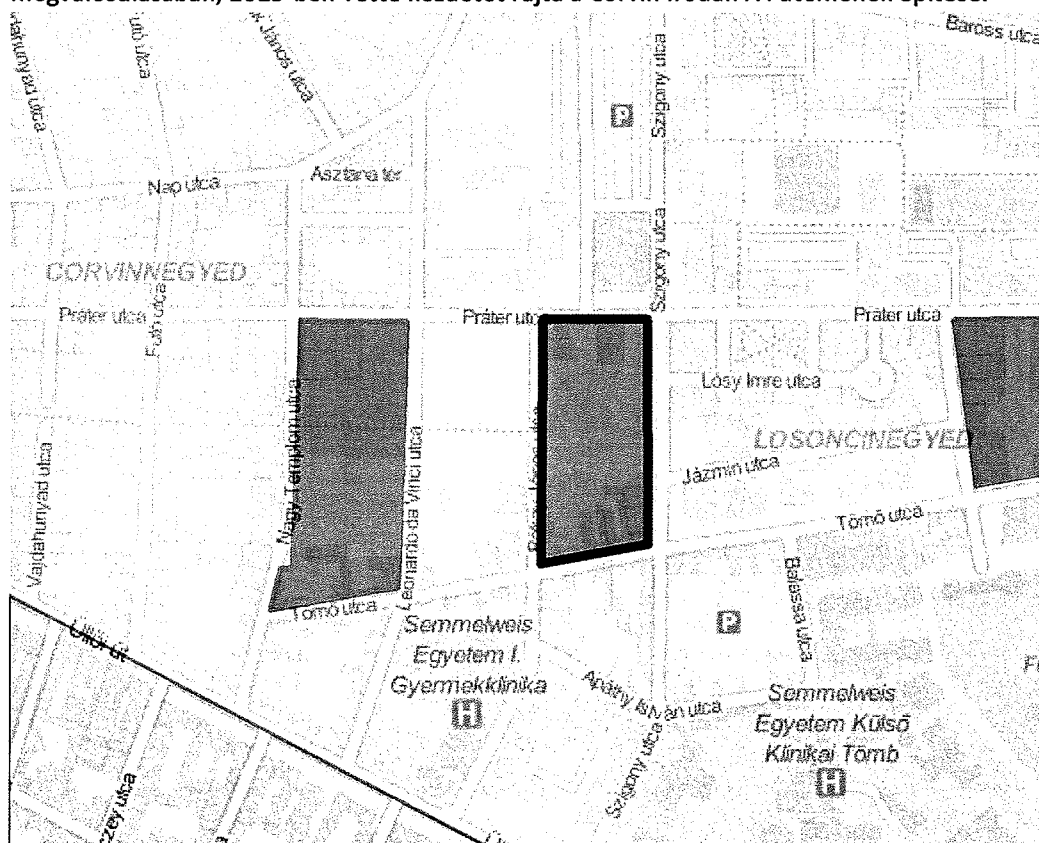
Jelenlegi állapot

A területen érdemi beavatkozásra, változásra 2011 óta nem került sor, szociodemográfiai helyzete várhatóan 2015-ben sem különbözik jelentősen a népszámláláson rögzített értékektől.

4. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

(Az adatok felülvizsgálata alapján a veszélyeztetettség megszűnt)

A Práter utca – Szigony utca – Tömő utca – Bókay János utca háztömb nem kapcsolódik szegregátumhoz. A Corvin negyedhez tartozik, nagyban érintett a Corvin Sétány Program későbbi szakaszainak megvalósulásában, 2015-ben vette kezdetét rajta a Corvin Irodák IV. ütemének építése.

114. ábra: Bókay János utcai veszélyeztetett terület kartogramja
(Forrás: KSH, saját szerkesztés)

A tömb 273 lakójának koreloszlása valamelyest eltér a kerület egészére jellemzőtől, 14 éven aluliból 4,6 százalékponttal több, 60 év felettiből 3,2 százalékponttal kevesebb ember él itt. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktív korúak aránya közel kétszerese a józsefvárosi átlagnak, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúaké 10,6 százalékponttal magasabb (37,5, illetve 48,1%). Felsőfokú végzettséggel kiemelkedően kevés ember, mindössze a népesség 9,5%-a rendelkezik, ami a kerületi

érték kevesebb, mint harmada. A terület 144 darab lakása közül 22,9% alacsony komfortfokozatú és 57,6% egyszobás, ami jelentősen magasabb a kerületi átlagértékeknél (9,1, illetve 36,0%).

A tömb nagy részét hosszabb ideje foghíjtelkek foglalják el, ezen felül a 2010-es években újabb épületek kerültek bontásra a Corvin Sétány Program előkészületei részeként. Területén elsősorban csak a többszintes, megtartásra alkalmas állagú társasházak maradtak meg, zömét a Corvin sétány irodafejlesztései fogják igénybe venni. A lakóházakon kívül itt található a 2013-ban megnyílt Gólya Községi Központ és Szövetkezeti Presszó is, egy, korábban több évtizeden át vendéglátó-ipari funkciót betöltő épületben. A tömb Tömő utca felőli oldalán álló két használaton kívüli, egyszintes épület bontására 2015-ig nem került sor.

Jelenlegi állapot

A tömböt alapvetően érintették a Corvin Sétány Programhoz kapcsolódó beavatkozások, azonban a lakóház-bontások a 2011-es népszámlálás idejére lezárultak a területén, így a szegregációs adatok továbbra is helytállóak tekinthetők. A 2011 óta bekövetkezett változások elsősorban a jövőre tekintve eredményezhetik a tömb arculatának átalakulását: 2014-ban ideiglenes sétány nyílt a Corvin sétány vonalában a tömb közepén, majd 2015-ben megkezdődött a Corvin Irodák IV. ütemének kivitelezése. Bár lakófunkció a tömbben a tervek szerint e projekt részeként nem létesül, a jelentősen megváltozó környezet okán várható a kerület szegregációs veszélyeztetettségének oldódása.

5. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

(Az adatok felülvizsgálata alapján a veszélyeztetettség megszűnt)

A Práter utca – Leonardo da Vinci utca – Tömő utca – Nagy Templom utca határvonalú háztömb nem kapcsolódik szegregátumhoz. A Corvin negyed területén helyezkedik el, területét aktívan érinti a Corvin Sétány Program lakóépület-fejlesztése.

115. ábra: Nagy Templom utcai veszélyeztetett terület kartogramja
(Forrás: KSH, saját szerkesztés)

A tömb 217 fős lakossága valamelyest eltérő koreloszlású, mint a kerület általában: míg a 60 feletti aránya közel azonos azzal, a 14 alattiaké 4,6 százalékponttal magasabb, míg a 15-59 éveseké 5,1-el alacsonyabb. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktív korúak aránya meglehetősen magas (23,7%, VIII. kerület: 13,7%), ugyanakkor a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya csupán öt százalékkal magasabb a teljes Józsefvárosra vonatkozó értéknél (42,4, illetve 37,5%). A felsőfokú végzettségűek aránya valamivel több, mint fele a kerületi átlagnak. A terület 116 lakásának 12,9%-a alacsony komfortfokozatú, ami harmadával több a VIII. kerület átlagánál, ugyanakkor az egyszobás lakások 62,1%-os aránya már jelentősen meghaladja az összerületi 36,0%-os arányt.

A tömbön mindössze öt lakóház áll, a terület nagy része a Corvin Sétány Programhoz kapcsolódóan bontásra került. A Tömő utca felől helyezkedik el a Grund komplexuma, benne hostellel, kocsmával, illetve mellette egy tematikus gyermekjátsszótérrel.

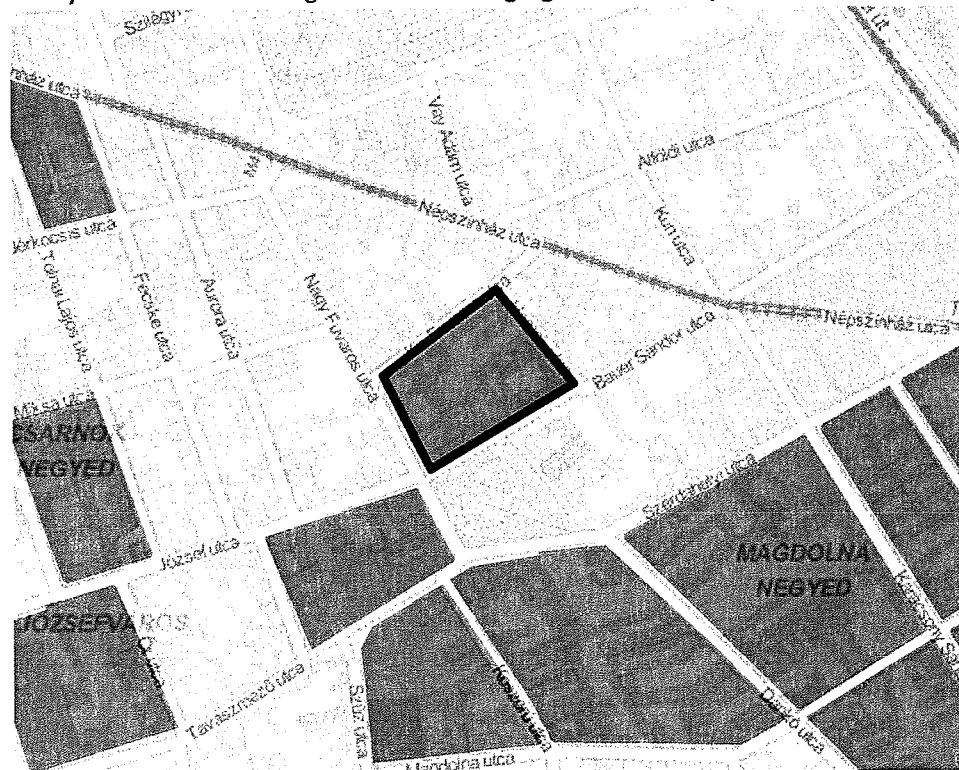
Jelenlegi állapot

2011-re befejeződött a bontásra szánt lakóházak nagy részének szanálása, ezt követően 2015-ig a tulajdonképpen Corvin sétány e tömbre eső közterületi fejlesztései, valamint a sétány északi felében fekvő, 284 lakásos Cordia Sun Resort társasháza valósult meg (egyaránt 2013-ban átadva). 2015-ben várható a

sétány déli oldalán helyet foglaló Cordia Park Residence társasház I. üteme 227 lakásának átadása, majd 2017-ben a II. ütemé, további 247 lakással. Mivel az eddig megvalósult, illetve kivitelezés alatt álló lakásépítések sokszorosára emelik a tömb népességét, biztosra vehető, hogy annak szegregációval való veszélyeztetettsége már a Sun Resort átadásával aktualitását veszítette.

6. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

A Kis Fuvaros utca – Homok utca – Bauer Sándor utca – Mátyás tér – Nagy Fuvaros utca tömb közvetlenül határos azonosított szegregátummal, azonban igen közel fekszik a Mátyás tér két másik oldalával is határos 1. számú szegregátumhoz. A Magdolna negyed részét alkotja, így érintett a legtöbb olyan fejlesztésben, amelyek az 1. számú – Magdolna utcai – szegregációval veszélyeztetett területnél említésre kerültek.

116. ábra: Homok utcai veszélyeztetett terület kartogramja
(Forrás: KSH, saját szerkesztés)

A terület 461 lakójának relatív magas hányada, 15,0%-a 14 év alatti, míg a 15-59 évesek aránya 3,2, a 60 felettié két százalékkal alacsonyabb a kerület átlagánál. A legfeljebb általános iskolát végzett aktív korúak aránya több, mint kétszerese a kerületinek (29,9, illetve 13,7%), ugyanakkor a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktívak aránya csupán mérsékelten, hét százalékponttal haladja meg azt (44,7, illetve 37,5%). A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya alig több, mint fele a Józsefváros egészére mért értéknek (16,9, illetve 30,1%). A tömb 277 lakásának 11,9%-a alacsony komfortfokozatú és 46,7%-a egyszobás – mindkét érték kedvezőtlenebb a kerületi átlagnál, az előbbi kis mértékben, utóbbi harmadával magasabb annál.

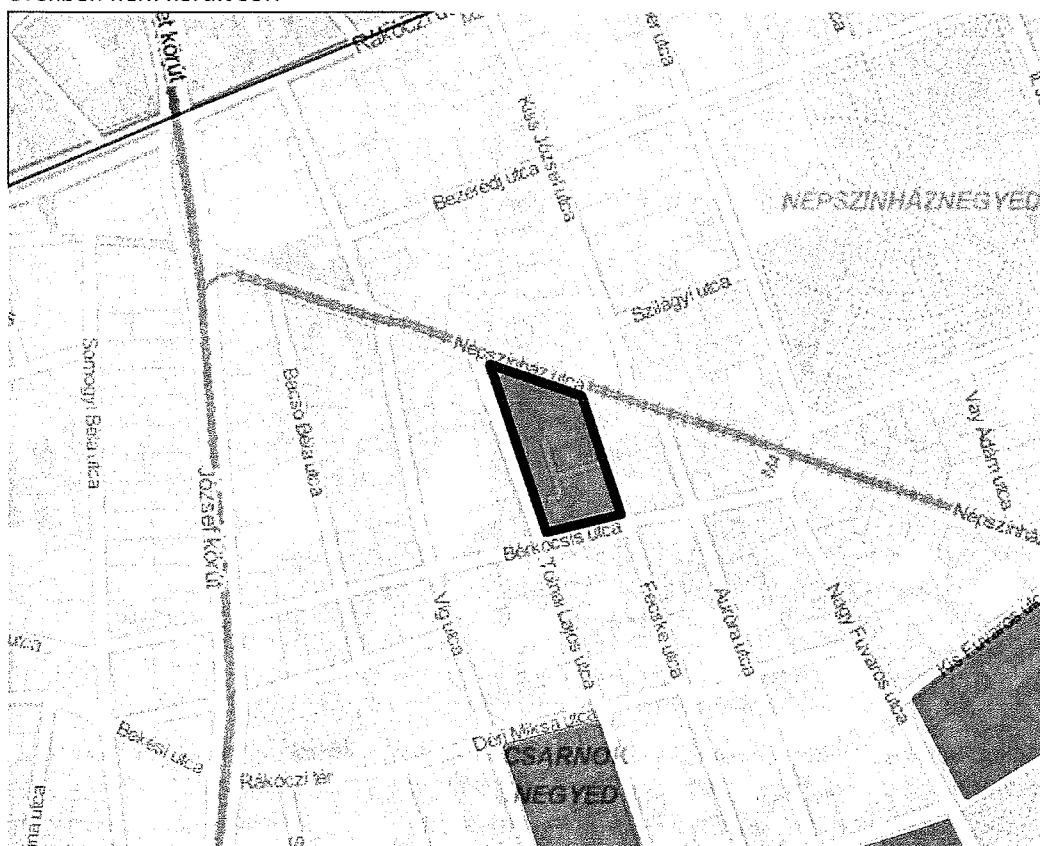
A tömb alapvetően többszintes – és néhány alacsonyabb – bérházból áll, valamint az intézményi funkció is jelentős: itt nyílt meg a Kesztyűgyár Közösségi Ház, itt áll a Lakatos Menyhért Józsefvárosi Általános Művelődési Központ iskolája, továbbá a Homok utcai sportudvar. A 2005 óta tartó Magdolna Negyed Program részeként a terület számos bér- és társasháza újult meg, több közterület rehabilitációjára sor került, illetve igen sok társadalmi és gazdasági felzárkóztató program zajlott le.

Jelenlegi állapot

2011-től kezdődően került sor a Magdolna Negyed Program III. ütemére, amely ugyan várhatóan nem eredményezett fundamentális változásokat a népszámlálásban rögzített társadalmi helyzethez képest, mindazonáltal számos elemével járult hozzá ahhoz, hogy javuljon a terület megítélése, oldódjanak a népesség szegregációs tendenciái. A továbbfolytatódó képzési, oktatási, szociális programokon felül számos épület megújítására, a Mátyás tér és a Bauer Sándor utca részleges közterületi rehabilitációjára és forgalomcsillapítására is sor került időközben. További fejlesztése, szegregációval veszélyeztetett területként való számon tartása ugyanakkor változatlanul szükségesnek mutatkozik.

7. sz. szegregációval veszélyeztetett terület

A Népszínház utca – Fecske utca – Bérkocsis utca – Tolnai Lajos utca tömb a Csarnok negyedben fekszik, nem kapcsolódik azonosított szegregátumhoz. Területén érdemi fejlesztésre, beavatkozásra a 2000-es és 2010-es években nem került sor.

117. ábra: Fecske utcai veszélyeztetett terület kartogramja
(Forrás: KSH, saját szerkesztés)

A terület népessége 224 fő, kor szerinti megoszlásuk közelítően megegyezik a kerületi átlaggal, noha – szemben a terület többi szegregált, illetve veszélyeztetett területével – itt az átlagnál alacsonyabb a 14 év alattiak aránya (7,1% a kerület 9,7%-ával szemben). A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktív korúak aránya valamelyest magasabb, mint Józsefvárosban összesen (21,1, illetve 13,7%), akárcsak a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező 15-59 éveseké (45,3, illetve 37,5%). A diplomások aránya ugyanakkor csupán 4,6 százalékponttal alacsonyabb a kerületi átlagnál (25,5, illetve 30,1%). A 118 elemű lakásállomány 17,8%-a alacsony komfortfokozatú (ez a VIII. kerületi átlagos érték közel duplája), ugyanakkor az egyszobás lakások aránya 4,2%-kal alacsonyabb a kerületi átlagnál.

A tömböt alapvetően változó magasságú társasházak alkotják, ugyanakkor területének jelentős hányadát foglalja el a Szily Kálmán Műszaki Szakközépiskola Tolnai Lajos utcai telephelye. A Fecske utcában ipari-kereskedelmi tevékenység, illetve foghíjtelkek is jelen vannak. A kiskereskedelem a Népszínház utca felőli oldalra korlátozódik.

Jelenlegi állapot

A területen 2011 óta érdemi beavatkozás nem történt, társadalmi helyzete vélhetően megegyezik a népszámlálási adatok által kirajzolttal.

Lakhatási, segélyezési, iskolai és óvodai adatok

Az alábbi tábla az egyes szegregátumokban az önkormányzati lakások számát, azokban az üres lakások és a jogcím nélküli bérlők számát, illetve a megjelölt szegregátum területén 2008 óta történt és folyamatban lévő bontásokat és építéseket mutatja be. Az önkormányzati lakások száma és aránya, mindegyik területen relatív magas, ugyanakkor tapasztalhatóak különbségek az egyes szegregátumok között: a nagyobb összefüggő leromlott területeken következetesen magasabb az önkormányzati lakástulajdon súlya is. Hasonló tendenciákat mutat a jogcím nélküli bérlők száma és aránya: minél nagyobb egy szegregátum, annál erősebben koncentrálna a szociális problémákat, ezzel összhangban a jogcím nélküli lakáshasználat aránya is annál magasabb. A lakásállományban 2008 és 2015 között nem következett be változás, az 1. és 2. számú szegregátumokban regisztrált újabb lakásépítések mind néhány évvel a vizsgált időszak előtt valósultak meg.

Szegregátumok neve	Lakásszám (Népszámlálás 2011)	Önk. lakások száma 2015-ben	Önk. lakások aránya	Üres önk. lakások száma 2015-ben	Jogcím nélküli önk. bérlők száma	Jogcím nélküliek aránya önk. lakott lakásokon belül	Bontott lakások száma (bontási eng. alapján) 2008-2015 között	Épített lakások száma (használatba vételi eng. alapján) 2008-2015 között
Sz 1 Mátyás tér	660	372	56,36%	49	76	23,53%	0	0
Sz 2 Kőrís utca	436	187	42,89%	39	33	22,30%	0	0
Sz 3 Tolnai Lajos utca	117	45	38,46%	3	7	16,67%	0	0

36. táblázat: Szegregátumok lakásainak adatai.
(Forrás: KSH [lakásszám], önkormányzati adatszolgáltatás)

A segélyezési adatokat bemutató táblából látható, e téren már nem figyelhető meg az imént bemutatottak mintáján kapcsolat a szegregátumok mérete, illetve a szociális ellátások intenzitása között, a nagyobb szegregátumokban nem magasabb az egyes segélyfajták penetrációja. Noha nem mindegyik juttatásnál állnak rendelkezésre az összkörületi adatok, a rendszeres szociális segély és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény esetében egyaránt látható, hogy mindhárom szegregátum lakossága a kerületi átlagot meghaladó mértékben részesül azokból. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény nyújtásának gyakorisága ugyanakkor a 0-14 éves lakosság arányával sem korrelál: míg e korcsoport aránya a Kőrís utcai szegregátumban a legnagyobb a három közül, addig az igénybe vételi aránya már a Tolnai Lajos utcaiban a legmagasabb, ahol máskülönben a gyermekek aránya nagyságrendileg megegyezik a Mátyás téri szegregátuméval. Utóbbiban mégis kevesebb, mint feleakkora az egy háztartásra eső rendszeres gyermekvédelmi kedvezmények aránya. Hasonló módon nem korrelál a – csak önkormányzati bérlakások

esetében értelmezhető – szociális lakbérben részesülők aránya sem az önkormányzati bérlakások arányával: míg előbbi a Tolnai Lajos utcai szegregátumban a legmagasabb, utóbbi, mint az előző táblázatban látható, épp ott a legalacsonyabb a három szegregátum közül.

Az azonosított szegregátumok neve	Lakások száma	LFT* száma	Szociális lakbérben részesülők			LFT* aránya	RSZS aránya	Szociális lakbérben részesülők	
			RSZS száma	lakbérben részesülők száma	RGYK száma			aránya	aránya
Sz 1 Mátyás tér	660	38	112	41	43	5,76%	16,97%	6,21%	6,52%
Sz 2 Kőrös utca	436	58	31	18	43	13,30%	7,11%	4,13%	9,86%
Sz 3 Tolnai Lajos utca	117	13	14	13	16	11,11%	11,97%	11,11%	13,68%
Kerület	44417	n.a.	1985	n.a.	2167	n.a.	4,47%	n.a.	4,88%

37. táblázat: Segélyezettek száma és aránya a lakott lakásokra vetítve, 2014 (lakásszámadat: 2011).

(Forrás: KSH [lakások száma], önkormányzati adatszolgáltatás)

LFT*: csak a normatív lakásfenntartási támogatást tartalmazza.

Rövidítések: LFT – lakásfenntartási támogatás, RSZS – rendszeres szociális segély, RGYK – rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.

A kerület óvodái közül a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek aránya jelentősen magasabb azokban az intézményekben, amelyek a három szegregátum területének körzetét is ellátják: míg az összes intézményre számított átlag 4,62%, addig az öt, szegregátumok által érintett óvodáé 8,25%. Kiemelkedően magas a Magdolna negyedbeli körzettel is rendelkező Koszorú utcai óvoda érintettsége, itt a gyermekek 14,93%-a HHH-s. A további négy szegregátumóvoda közül kettőben, a szintén Magdolna negyedbeli, Dankó utcai Napsugárban, valamint az Orczy negyedbeli, Csobánc utcai Várunk Rádban kiemelkedő a HHH-s gyermekek aránya. A kerület többi óvodája közül a Szigony utcai, Losonci negyedbeli Szivárvány óvoda érintett jelentősen e téren. Az önkormányzati fenntartású óvodák közül kettő, a tisztviselőtelepi Kincskereső, illetve a palotanegyedbeli TÁ-TI-KA gyermekei között 0% a HHH-penetráció – összhangban azzal, hogy ez a kerület két legkedvezőbb társadalmi mutatókkal rendelkező negyede. A nem-önkormányzati fenntartású óvodákban sem HHH-s, sem speciális nevelési igényű (SNI) gyermekek nincsenek, noha két intézmény – a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, valamint a Wesley János Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Gimnázium – esetében a pontos értékek nagy része ismeretlen, mivel azok csak az intézmények egészére állnak csupán rendelkezésre.

A speciális nevelési igényű gyermekek aránya, noha a szegregátumokban érintett óvodák esetében átlagos arányuk magasabb, nem látszik érdemben korrelálni az adott óvoda által kiszolgált terület társadalmi státuszával. Arányuk a tisztviselőtelepi Katica óvodában a legmagasabb (5,56%), a szegregátumokat kiszolgáló öt intézmény a középmezőnyben helyezkedik el. Az óvodai SNI-arány a kerület egészében 1,68%.

Szegregátumok körzetes óvodái	Beírt létszám	HHH (fő)	HHH (%)	SNI (fő)	SNI (%)	
Koszorú	1086 Budapest, Koszorú u. 14-16.	67	10	14,93%	1	1,49%
Napraforgó	1084 Budapest, Tolnai L. u. 7-9.	98	6	6,12%	2	2,04%
Napsugár	1086 Budapest, Dankó u. 31.	82	8	9,76%	1	1,22%
Százszorszép	1086 Budapest, Szűz u. 2.	136	5	3,68%	3	2,21%
Várunk Rád	1086 Budapest, Csobánc u. 5.	90	10	11,11%	2	2,22%
Összesen:		473	39	8,25%	9	1,90%

38. táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű gyermekek száma, aránya a VIII. kerület szegregátumainak óvodáiban, 2014.

(Forrás: oktatás.hu)

Egyéb óvodák		Beírt létszám	HHH (fő)	HHH (%)	SNI (fő)	SNI (%)
Gyerek-Virág	1082 Budapest, Baross u. 111/B.	136	7	5,15%	1	0,74%
Hétszínvirág	1081 Budapest, Kun u. 3.	89	5	5,62%	1	1,12%
Katica	1089 Budapest, Vajda P. u. 35-39.	144	5	3,47%	8	5,56%
Kincskereső	1089 Budapest, Bláthy O. u. 35.	88	0	0,00%	3	3,41%
Mesepalota	1085 Budapest, Somogyi B. u. 9-15.	119	2	1,68%	0	0,00%
Pitypang	1087 Budapest, Százados u. 14.	113	1	0,88%	0	0,00%
Szivárvány	1083 Budapest, Szigony u. 18.	149	15	10,07%	5	3,36%
TÁ-TI-KA	1088 Budapest, Rákóczi út 15.	122	0	0,00%	0	0,00%
Bárczi Gusztáv*	1082 Budapest, Üllői út 76.	22	n.a.	n.a.	0	0,00%
Semmelweis Egyetem*	1089 Budapest, Elnök u. 4.	54	0	0,00%	0	0,00%
Wesley János*	1086 Budapest, Dankó u. 11.	40	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
English Garden*	1089 Budapest, Villám u. 25.	54	0	0,00%	0	0,00%
Összesen:		1130	35	3,10%	18	1,59%
Kerület mindösszesen:		1607	74	4,62%	27	1,68%

39. táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű gyermekek száma, aránya a VIII. kerület egyéb óvodáiban, illetve összes óvodájában, 2014.

(Forrás: oktatás.hu)

(*: nem önkormányzati fenntartású intézmény)

Józsefváros különleges helyzetben van abból a szempontból, hogy a területén üzemelő hat, körzettel rendelkező általános iskola közül négy is érintett az egyes szegregátumok ellátásában. Valószínűleg ebből következik, hogy – egy kivétellel – nem mutatkoznak jelentős eltérések a kerületi átlagtól az egyes körzetes iskolákban oktatott halmozottan hátrányos helyzetű, illetve integráltan oktatott speciális nevelési igényű gyermekek arányát illetően. A fő kivétel a Német utcai Németh László Általános Iskola, amely 34,76%-os HHH- és 12,57%-os SNI-arányával egyértelműen az oktatási szegregáció által leginkább veszélyeztetett iskolának tűnhet a kerületben. A köztudatban gettóiskolaként számon tartott, kedvezőtlen megítélésű, Mátyás tér melletti Lakatos Menyhért Józsefvárosi Általános Művelődési Központ mutatói ugyanakkor közelítően egy szinten mozognak a jóval kedvezőbb helyzetű Tisztviselőtelepet (illetve az Orczy negyed néhány szegregált, illetve veszélyeztetett tömbjét is) kiszolgáló Vajda Péter Ének-zenei Általános és Sportiskoláival.

A nem körzetes általános iskolák közül speciális funkciót lát el a tankerület két gyógypedagógiai profilú intézménye, a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, valamint a Józsefvárosi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Központ és Általános Iskola. Feltűnő lehet ugyanakkor, hogy a két intézmény közül az előbbiben 1,25, míg az utóbbiban 31,25% a HHH-s diákok aránya (míg az integrált oktatás ezen intézmények esetében nem értelmezhető). Szintén nem körzetes iskola a Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium, amelynek kvázi kerületen kívüli szerepkörét illusztrálja, hogy Józsefváros többi általános iskolájával szemben itt sem halmozottan hátrányos helyzetű, sem speciális nevelési igényű gyermekek nem tanultak az adatszolgáltatás idején, noha 457 fős tanulói létszámával a tankerület nagy iskolái közé tartozik.

Szegregátumok körzetes általános iskolái	tanulók száma (fő)	HHH (fő)	HHH (%)	SNI (fő)	SNI (%)
Lakatos Menyhért Józsefvárosi Általános Művelődési Központ	229	36	15,72%	5	2,18%
Németh László Általános Iskola	374	130	34,76%	47	12,57%
Losonci Téri Általános Iskola	582	149	25,60%	15	2,58%
Vajda Péter Ének-zenei Általános és Sportiskola	493	65	13,18%	17	3,45%
Összesen:	1678	380	22,65%	84	5,01%

40. táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű gyermekek száma, aránya a VIII. kerület szegregátumainak általános iskoláiban, 2012.

(Forrás: Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv, Budapest 2013-2018, Oktatási Hivatal)

Egyéb általános iskolák	tanulók száma (fő)	HHH (fő)	HHH (%)	SNI (fő)	SNI (%)
Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola	80	1	1,25%	0	0,00%
Deák Diák Általános Iskola	387	62	16,02%	30	7,75%
Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	457	0	0,00%	0	0,00%
Józsefvárosi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Központ és Általános Iskola	80	25	31,25%	0	0,00%
Molnár Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	479	129	26,93%	21	4,38%
Összesen:	1483	217	14,63%	51	3,44%
Kerület mindösszesen:	3161	597	18,89%	135	4,27%

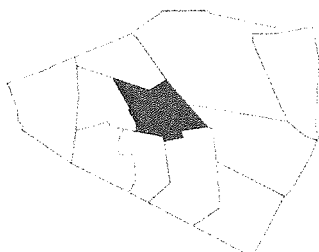
41. táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű gyermekek száma, aránya a VIII. kerület egyéb általános iskoláiban, illetve összes általános iskolájában, 2012.

(Forrás: Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv, Budapest 2013-2018, Oktatási Hivatal.)

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek

Józsefváros önkormányzata öt helyen tervez komplex területi beavatkozásokat folytatni 2015-től. Ezek közül két helyszín korábbi, már a 2007-ben íródott Integrált Városfejlesztési Stratégiában is nevesítésre került, egy helyszín már folyamatban lévő, évtizedes múltra visszatekintő fejlesztésnek ad keretet, kettő pedig új, korábban koordinált fejlesztésekkel érdemben nem érintett területeket céloz meg.

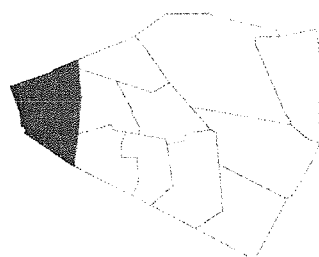
Magdolna negyed

A Magdolna negyed 2005 óta helyszíne komplex szociális városrehabilitációs programoknak, amelyek sorozata – Budapesten e méretben egyedülálló módon – a helyben lévő lakosság megtartására, fejlesztésére alapozva, infrastrukturális beruházásokkal kiegészítve szolgálta a környék felzárkóztatását. A program 2005 és 2015 között megvalósult három üteme során számos lakóépület és közterület megújult, új funkciókat kínáló intézmények létesültek (pl. Kesztyűgyár Községi Ház, FiDo sportcentrum,

Köz(össégi) Hely és Mosoda), illetve igen sok képzési, képessé tevő és alacsony küszöbű ellátás valósult meg. A 2015-öt követő időszak során a fő cél az eddig elért eredmények fenntartása és továbbvitele. A program területe továbbra is a teljes Magdolna negyed, melynek lehatárolása és helyzetelemzése a 2.3.1. alfejezetben olvasható.

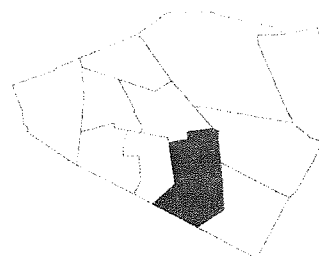
Európa Belvárosa

A Palotanegyedben 2010-ben elindult Európa Belvárosa Program, akárcsak a Magdolna Negyed Program, a kerület egy komplett negyedére fókuszál. A 2012-ig megvalósult I. ütemben városképi, örökségvédelmi, közlekedésszervezési és infrastrukturális, helyi gazdaságfejlesztési, valamint promóciós beavatkozásokra került sor. Az elért eredmények megtartása és erősítése érdekében az önkormányzat 2011-ben elfogadta a 2010-2014-es négyéves gazdasági programját, melyben nevesíti a program II. ütemként való folytatását. Ennek gyakorlati megkezdésére 2014-ben került sor, a tervezett

elemek között közterület-megújítás, társasházak homlokzati és belsőudvaros felújítása, tájépítészeti beavatkozások és kulturális programok egyaránt szerepelnek. A program területe változatlanul a teljes Palotanegyed, melynek lehatárolása és helyzetelemzése a 2.3.1. alfejezetben olvasható.

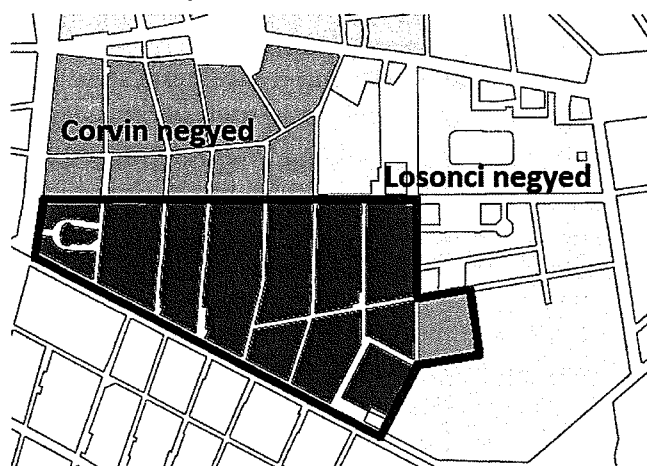
Orczy negyed

Az eddigiektől eltérően új, strukturált előzményekkel nem rendelkező beavatkozáscsomagként jelenne meg az Orczy negyed megújítása, amely bizonyos mutatók szerint a kerület legrosszabb, más mutatók szerint a második legrosszabb szociális helyzetű része, a legtöbb esetben a Magdolna negyeddel állva versenyben. Minthogy a Magdolna negyed szociális városrehabilitációs programja 2015-ben már tíz éve tart, összegyűlt annyi tapasztalat, helyi tudás, amelyek átültetése célszerűnek látszik a szomszédos, hasonló problémákkal

szembesülő Orczy negyedre. A negyedet különösen alkalmassá teszi komplex szociális városrehabilitációs beavatkozásokra, hogy területén fekszik egy – 2011-es adatok alapján – 728 főt és 436 lakást számláló szegregátum, illetve egy tömböt leszámítva a területére esik egy nagyobb, öt tömbre kiterjedő, 4317 főt és 2367 lakást érintő szegregációval veszélyeztetett terület is, mely utóbbinak az előbbi részét képezi. A program tervezett területe a teljes Orczy negyed, melynek lehatárolása és helyzetelemzése a 2.3.1. alfejezetben olvasható.

Corvin sétány

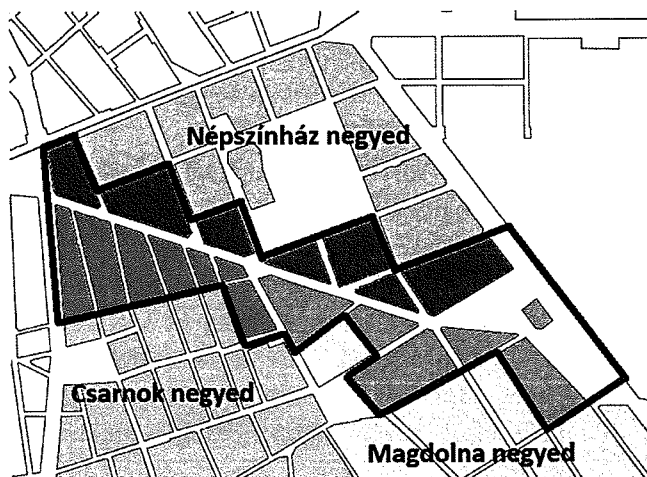
Hosszú ideje tartó, ugyanakkor konkrét kerületnegyeddel teljes fedésben nem álló programot jelent a Corvin sétánnyal kapcsolatos nagy ívű fejlesztéscsomag folytatása, illetve befejezése. A 2003-ban elkezdett, majd nagyobb lendületet a 2000-es évek második felén vett program részeként először számos lakóház bontására került sor a József körút – Üllői út – Szigony utca – Apáthy István utca – Balassa utca – Tömő utca – Szigony utca – Práter utca által határolt területen. Ezt a későbbiekben fokozatos fejlesztések követték, 2008-ban készült el az első irodaház, 2009-ben az első lakóépület, majd

2010-ben a Corvin Bevásárlóközpont. A Kisfaludy utca és a Futó utca között a bevásárlóközpont részét képezi a Corvin köz folytatását jelentő új gyalogos tengely, mely onnantól a Szigony utcáig hagyományos közterületként folytatódik. Ennek kivitelezése 2013-ban érte el a Leonardo da Vinci utcát, 2015-ben aktuálisnak tekinthető végpontját. A fejlesztés 2015 után további iroda- és lakóházépítésekben manifesztálódik a tervek szerint, melyhez aktívan kapcsolódik a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, illetve a Semmelweis Egyetem közös projektjeként megvalósuló Bionikai Innovációs Központ a Szigony utca – Apáthy István utca – Balassa utca – Tömő utca tömbben.

A program akcióterülete az előző bekezdésben leírt 14 (a majdani teljes Corvin sétányt önálló tömbhatároló egységként figyelembe véve 18) tömböt fedi le. E tömbökre ugyan csak közelítő értékek állnak rendelkezésre, de a Szigony utcától keletre fekvő egy tömböt nem számolva népességük 2011-ben 4009 fő volt, míg a lakásállomány 2442 darabot tett ki. E népesség, illetve lakásállomány a legtöbb rendelkezésre álló mutató alapján némiképp kedvezőbb helyzetű volt a kerület egészénél: a szegregációs mutató értéke 5,8% volt, szemben a kerületi 8,3-mal, a munkanélküliek aránya 12,7% (VIII. kerület: 14,9%), a gazdaságilag nem aktív népesség aránya 42,8% (VIII. kerület: 46,3%). Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 7,0%, míg az egyszobásaké 33,1% volt, szemben a kerületi szintű 9,1, illetve 36,0%-os értékekkel. A terület két tömbje volt a 2011-es adatok szerint szegregációval veszélyeztetett: az egyik a Nagy Templom utca – Tömő utca – Leonardo da Vinci utca – Práter utca, a másik a Bókay János utca – Tömő utca – Szigony utca – Práter utca. Előbbiben már 2015-re számos új lakás készült el, bizonyosan megszüntetve a kedvezőtlen statisztikai állapotot, míg utóbbiban ugyanezen évben kezdődött el egy nagyobb ívű irodafejlesztés, melyhez kapcsolódóan szintén várható a szegregációval veszélyeztetett helyzet megszűnése.

A negyedet 2015-ben az épp folyó átalakulás jellemzi: míg a Nagykörút felől a Corvin mozi és a két szomszédos háztömb még a belvárosias, intenzív, eklektikus beépítést képviseli (modernebb toldásokkal), a Kisfaludy utcától a Szigony utcáig, leszámítva az Üllői út menti, a nagykörútival nagyrészt egyező beépítést, igen hiányos a lakófunkció. A terület korábbi társasházi állományának nagy része – néhány nagyobb, értékesebb épületet leszámítva – bontásra került, helyükön a fent már említett bevásárlóközpont, illetve a már elkészült irodák és lakóházak helyezkednek el. A terület átalakulásának befejezése a 2010-es évek végére várható. Külön megemlítendő még a Tömő utca és az Üllői út között elhelyezkedő öt, a program területére eső tömb, melyekben a lakófunkció jellemzően az Üllői útra korlátozódik, a maradék területen elsősorban egészségügyi intézmények helyezkednek el, szoros kapcsolatban a Szigony utca keleti oldalán elterülő külső klinikai tömbbel.

Népszínház utca

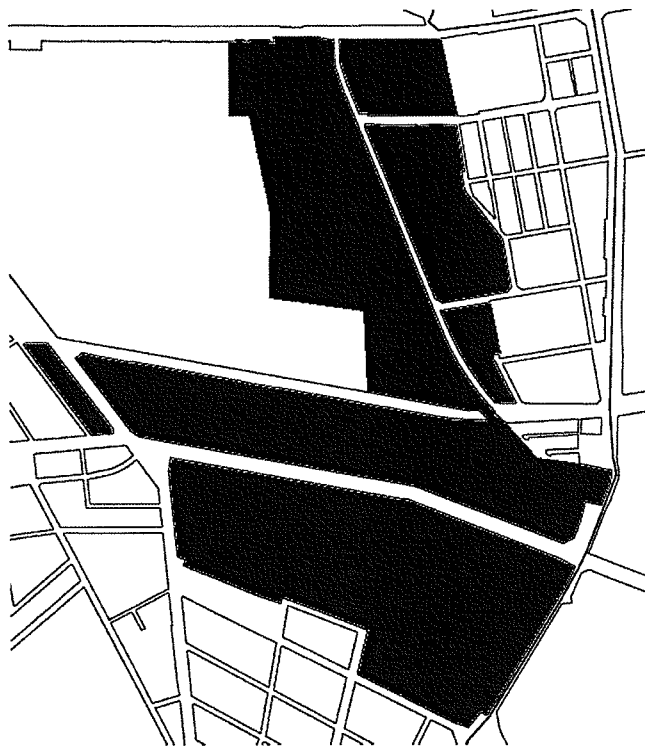

A Népszínház utca, illetve tágabban értelmezve egész Józsefváros kisiparosi hagyományainak felélesztésére, komplex hasznosítására épül a Népszínház utca Tematikus Program terve. A program a Népszínház utca teljes terjedelmét, a vele szorosan és közelítően határos tömbök területét érintik, melyek összesen három negyedhez tartoznak, meglehetősen heterogén sokaságot alkotva. Ebből fakadóan nem állnak rendelkezésre akcióterületi bontású statisztikai mutatók, csupán annyi ismert, hogy a kijelölt, József körút – Rákóczi út – Csokonai utca – Bezerédi utca – Kiss József utca – Szilágyi utca – II.

János Pál pápa tér nyugati és déli oldala – Kun utca – Alföldi utca – Fiumei út – Magdolna utca – Lujza utca – Teleki László tér déli oldala – Szerdahelyi utca – Mátyás tér keleti oldala – Bauer Sándor utca – Homok utca – Kis Fuváros utca – Nagy Fuváros utca – Déri Miksa utca – Auróra utca – Bérkocsis utca vonala által határolt 19 tömb olyan negyedek közt oszlik meg (Népszínház, Csarnok, Magdolna), melyek a legtöbb elérhető társadalmi és lakhatási mutatószám szerint eltérnek egymástól. A Népszínház és a Csarnok negyed inkább hasonló karakterű – leszámítva, hogy utóbbi lakónépsége nem csökkent 2001 és 2011 között –, míg a Magdolna negyedben összességében magasabb a munkanélküliség, a szegregációs együttható és a kedvezőtlen adottságú lakások aránya egyaránt. Az érintett területen ugyan nem található szegregátum, szegregációval veszélyeztetett terület azonban kettő is: egy a Dobozi utca és Lujza utca, egy pedig a Tolnai Lajos utca és a Fecske utca között.

Beépítését, karakterét tekintve a kijelölt terület hasonlóan heterogén: míg a Nagykörút és a Rákóczi út mentén sokszintes eklektikus lakóházak határolják, bennük számos kereskedelmi és szolgáltató funkcióval, addig a mellékutcák jellemzően mentesek ez utóbbiaktól, és a beépítést is inkább alacsonyabb, korszerűtlenebb épületek határozzák meg, gyakran ipari funkciókkal, illetve azok nyomaival vegyesen. A belső, alacsonyabb rendű főútvonalak – Népszínház utca, Karácsony Sándor utca – jellemzően átmenetet képeznek a fenti két típus között. Különösen kiemelendő a terület szervező erejét jelentő Népszínház utca, melyben máig hangsúlyosan jelen vannak azok a hagyományos kisipari szolgáltatók, melyek korábban a tágabb környezetet is jelentős mértékben meghatározták, és amelyek erősítése a terület kijelölésének fő célja. A területre esik a Teleki László tér, amely a Magdolna Negyed Program részeként 2014-re teljesen megújult, északi oldalán park létesült, déli oldalán pedig a piac újult meg, egy szupermarkettel kiegészülve. Szintén a határokon belül található a hasonló keretek között, szintén 2014-re megújult FiDo tér szabadidős létesítménye is.

Asztalos Sándor út – Kőbányai út menti barnamezős területek

A kerület északkeleti részében elhelyezkedő, három negyed területét is érintő Asztalos Sándor úti – Kőbányai úti akcióterület az egyedüli, amelyik nem érint lakóterületeket, nem foglal magában közvetlen lakossági relevanciájú programpontokat. Célja ezzel együtt éppúgy a kerület lakossága helyzetének javítása, elsősorban a jelentős kiterjedésű barnamezős, alulhasznosított területek integrált kezelésével, ezzel munkahelyek teremtése, vállalkozások támogatása, sőt, a Ganz-MÁVAG területének rendezése révén közbiztonsági problémák kezelése is.

Az akcióterület volt és jelenlegi ipari területekből (Ganz-MÁVAG és utódai, Michelin gumigyár, Asztalos Sándor úti ipartelep), közlekedési területekből (volt Józsefvárosi pályaudvar, Baross kocsiszín, Hungária kocsiszín), valamint kisebb részt sportpályákból áll össze (a Salgótarjáni utcában, az izraelita temető mellett). Egy részén

jelenleg is aktív ipari termelés folyik, azonban jelentős területek funkció nélküliek (elsősorban a volt Józsefvárosi pályaudvar területén), míg más részeit nehezen ellenőrizhető, bonyolult tulajdoni struktúrájú kiskereskedelmi tevékenység foglalja el (a Ganz-MÁVAG területének északi és középső részei). A Kerepesi úton üzemelő Michelin gumigyár jelenleg aktív, azonban bezárása a közeli jövőben várható.

Az akcióterület problémái közé tartozik – a fent vázolt alulhasznosítottsági problémák mellett – a rossz közlekedési ellátottság, ami elsősorban az Asztalos Sándor út vonalában érvényesül; ahol kívánatos lenne a Kőbányai út irányából való megközelíthetőség megteremtése. További probléma a városon belüli pozíciónak nem megfelelő funkciók jelenléte, amely elsősorban a belvároshoz közeli, jó megközelíthetőségű, lakóterülettel szomszédos Baross kocsiszín, illetve az ahhoz közeli volt Józsefvárosi pályaudvar esetén merül fel. E két terület esetében a funkcióváltás, funkcióbővítés kívánatos, ami a volt pályaudvar esetében meg is kezdődött: a Négy Tigris piac felszámolásával párhuzamosan 2014-ben megkezdődött a Sorsok Háza holokauszt-emlékközpont építése, a pályaudvar belső területein sport- és konferenciaközpont létesítése tervezett.

A negyed indikatív területe a volt Ganz-MÁVAG-ból és Józsefvárosi pályaudvarból, a Baross kocsiszínból, a Michelin gumigyárból és az attól délre található sporttelepekből, valamint az Asztalos Sándor út teljes hosszának keleti oldalából áll.

4. MELLÉKLETEK

4.1. ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Központrendszer közlekedési és funkcionális összetettsége.....	11
2. ábra: Józsefváros kiemelt helyszínei a központrendszeren belül - Funkcionális és elérhetőségi megoszlások.....	12
3. ábra: A főközpont és kiemelt nagykörúti helyszínei.....	12
4. ábra: A sikeres város stratégiájának alapelemei.....	16
5. ábra: Budapest Területfejlesztési Konceptiójának célrendszere.....	18
6. ábra: A Budapest 2030 Városrendezési Konceptió célrendszere.....	21
7. ábra: Budapest Integrált Településfejlesztési Stratégiájának célrendszere.....	24
8. ábra: IVS-ben meghatározott akcióterületek.....	32
9. ábra: A Palotanegyed fejlesztendő kapui és tömbjei.....	35
10. ábra: OTRT Szerkezeti Tervlap kivonata.....	37
11. ábra: BATRT Szerkezeti Tervének kivonata.....	38
12. ábra: TSZT 2015 kivonat.....	39
13. ábra: Józsefváros Budapest zónarendszerében.....	42
14. ábra: Józsefváros Budapest zónarendszerében.....	42
15. ábra: Területfelhasználási egységek Józsefvárosban.....	44
16. ábra: A szintterületsűrűség számítása az FRSZ alapján.....	45
17. ábra: Józsefváros a beépítésre szánt területek beépítési sűrűségének bsá értékei.....	45
18. ábra: Józsefváros népessége 1990 és 2014 között, a 2011-es népszámlálás előtti népesség-továbbszámítási anomáliákat korrigáló lehetséges valós trend ábrázolásával (fő).....	49
19. ábra: Az egyes belső-pesti kerületek, illetve Budapest egészének népességváltozása 1990 és 2014 között, a 2011-es népszámlálás előtti népesség-továbbszámítási anomáliákat korrigáló lehetséges valós trendek ábrázolásával (1990=100%).....	50
20. ábra: A VIII. kerület, a belső-pesti kerületek, illetve Budapest főbb népmozgalmi mutatószámai, a kerület, illetve a város lakónépességére vetítve (2013).....	50
21. ábra: A VIII. kerület, a belső-pesti kerületek, illetve Budapest vándorlási arányszámai (2013).....	51
22. ábra: A népesség kor és nem szerinti megoszlása a VIII. kerületben, a belső-pesti kerületekben és Budapesten (2014).....	51
23. ábra: A lakosság családi állapot szerinti megoszlása a VIII. kerületben, a belső-pesti kerületekben és Budapesten (2011).....	52
24. ábra: Kiskorúak aránya a teljes népességen belül Budapest kerületeiben (2011).....	52
25. ábra: Nemzetiségi hovatartozás egyes kiemelt kategóriák szerint a VIII. a kerületben és Budapesten (2011).....	53
26. ábra: A hét éves és idősebb népesség végzettség szerinti megoszlása a VIII. kerületben, a belső-pesti kerületekben és Budapesten (2011).....	53
27. ábra: Fővárosi kerületek, ahol a felsőfokú oklevél, illetve ahol az érettségi a leggyakoribb iskolai végzettség a hétéves vagy idősebb népesség körében (2011).....	54
28. ábra: A VIII. kerület, a belső-pesti kerületek és Budapest népessége gazdasági aktivitás szerint.....	54
29. ábra: Munkanélküliek (2011) és nyilvántartott álláskereső (2013) aránya Budapest egyes kerületeiben, illetve a város egészében.....	55
30. ábra: Egy főre jutó nettó belföldi jövedelem Budapest egyes kerületeiben (Ft, 2012).....	55
31. ábra: Egy főre eső nettó belföldi jövedelem a VIII. kerületben, az adott évi budapesti érték százalékában kifejezve, 2000-2012.....	56

32. ábra: Egyes háztartási mutatók változása 2001 és 2011 között Józsefvárosban, a belső-pesti kerületekben, illetve Budapest egészében.....	57
33. ábra: Háztartások megoszlása a háztartásban élők száma szerint a VIII. kerületben, a belső-pesti kerületekben, illetve Budapest egészében (2011).....	57
34. ábra: Lakások méret szerinti megoszlása a VIII. kerületben, a belső-pesti kerületekben, illetve Budapest egészében (2011).....	58
35. ábra: Átlagos lakásméret Budapest egyes kerületeiben, illetve a város egészében (m ² , 2011).....	58
36. ábra: Egy főre jutó átlagos lakásnégyzetméter-szám Budapest kerületeiben, illetve a főváros egészében (m ² , 2011).	59
37. ábra: Lakások ellátottsága egyes közműtípusokkal a VIII. kerületben, illetve Budapest egészében (2011).....	59
38. ábra: Önkormányzati tulajdonú lakások aránya összesen, illetve a lakottakra szűkítve a teljes VIII. kerületi lakásállományhoz képest (a számításhoz használt teljes lakásszám a tárgyév január 1-i, az önkormányzati lakásokra vonatkozó adatok a tárgyév megelőző év december 31-i állapotot jelzi).....	60
39. ábra: Önkormányzati lakások aránya az összes lakáshoz képest a VIII. kerületben, a belső-pesti kerületekben, illetve Budapest egészében (2013).....	60
40. ábra: Népszékváltozás a VIII. kerület egyes városrészeiben 2001 és 2011 között.	66
41. ábra: Lakásszámváltozás a VIII. kerület egyes városrészeiben 2001 és 2011 között.	66
42. ábra: Alacsony komfortfokozatú lakások aránya a VIII. kerület egyes városrészeiben (2011).	67
43. ábra: Egyszobás lakások aránya a VIII. kerület egyes városrészeiben (2011).	67
44. ábra: Az 59 év feletti és 15 év alatti népesség aránya a VIII. kerület egyes városrészeiben (2011).	68
45. ábra: Tartós munkanélküliek aránya a lakónépességben belül a VIII. kerület egyes városrészeiben (2011).	68
46. ábra: Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül a VIII. kerület egyes városrészeiben (2011).	69
47. ábra: Szegregált (sötétzöld, számozva) és szegregációval fenyegetett (lila, számozva) területek a VIII. kerületben (2011).....	70
48. ábra: Egyes társadalmi és lakhatási mutatók a VIII. kerület egészére és városrészeire.	70
49. ábra: Ezer lakosra jutó regisztrált nonprofit szervezetek száma Budapest egyes kerületeiben (2015).	72
50. ábra: Egy férőhelyre jutó óvodás, illetve bölcsődés korú gyermekek száma a VIII. kerületben, illetve Budapesten (2013).....	74
51. ábra: Óvodai és bölcsődei férőhelyek, illetve beíratott gyermekek száma a VIII. kerületben.....	75
52. ábra: Óvodák (lila) és bölcsődék (zöld) elhelyezkedése a VIII. kerületben. A nagyobb lila körök az óvodák 500 méteres körzetét jelzik.	75
53. ábra: Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt, fő).	76
54. ábra: Általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma Budapest egyes kerületeiben (fő, 2013).	76
55. ábra: Általános iskolák a VIII. kerületben.....	77
56. ábra: Hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók aránya a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által fenntartott általános iskolákban Budapest egyes kerületeiben (2012).	78
57. ábra: 14–18 éves lakónépesség, illetve középiskolai tanulók száma a VIII. kerületben (2013).	78
58. ábra: Középiskolák száma Budapest egyes kerületeiben (gimnázium és szakközépiskola együtt, db, 2013).....	79
59. ábra: Középiskolák és felsőoktatási intézmények a VIII. kerületben.	79
60. ábra: Összes középiskolai, gimnáziumi, illetve szakközépiskolai tanulók száma a VIII. kerületben (2013).	80
61. ábra: Gimnáziumi és szakközépiskolai tanulók aránya a két csoport összegén belül a VIII. kerületben, a belső-pesti kerületekben, illetve Budapesten (2013).	80
62. ábra: VIII. kerületi székhelyű felsőoktatási intézmények, illetve több karral rendelkező intézmények esetén karok hallgatóinak aránya az ország összes hallgatóin belül, fenntartási forma szerint, 2012. október.	81

63. ábra: Egyes szociálissegély-fajtákban részesülők aránya a teljes népességben belül a VIII. kerületben és Budapesten (2013).....	83
64. ábra: Egyes szociálissegély-fajták átlagos kifizetett összege kedvezményezettenként és évente (a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetén esetenként) a VIII. kerületben és Budapesten (ezer forint, 2013).	84
65. ábra: Közfoglalkoztatottak száma a VIII. kerületben évenként, összesen (fő).....	84
66. ábra: Hajléktalanellátás intézményi sűrűsége	85
67. ábra: A VIII. kerület súlya a fővárosi hajléktalanellátó intézményrendszeren belül.	86
68. ábra: Egészségügyi intézmények elhelyezkedése a VIII. kerületben.	87
69. ábra: Járóbeteg-ellátási mutatószámok a VIII. kerületre, illetve Budapest egészére számítva (2013).....	87
70. ábra: Egyes cégformák száma a VIII. kerületben (darab, 2013).	93
71. ábra: Ezer főre jutó vállalkozások száma összesen és típusonként a VIII. kerületben, a belső-pesti kerületekben és Budapesten (darab, 2013).	93
72. ábra: Működő vállalkozások darabszáma a VIII. kerületben főbb cégformák szerint (darab).	94
73. ábra: A VIII. kerület részesedése Budapest egészén belül az egyes nemzetgazdasági ágakban aktív regisztrált vállalkozások darabszámából (GFO'11, 2013).	95
74. ábra: Egyes nemzetgazdasági ágakban aktív regisztrált vállalkozások belső megoszlása a VIII. kerületben (GFO'11, 2013).....	95
75. ábra: Kiskereskedelmi üzletek száma a VIII. kerületben (darab).	96
76. ábra: Főbb üzlettípusok darabszámái a VIII. kerületben (2013).	96
77. ábra: Összes és külföldi vendégek, illetve vendégéjszakák száma a VIII. kerület kereskedelmi szálláshelyein (ezer fő, illetve ezer vendégéjszaka).	98
78. ábra: Vendégek, illetve vendégéjszakák számának éves változása a VIII. kerületben és Budapesten (0%=előző év értéke).	99
79. ábra: Összes kereskedelmi szálláshely férőhelyeinek változása a VIII. kerületben, illetve Budapesten (adott területi egység 2007-es értéke=1).....	99
80. ábra: Lakások átlagos négyzetméterára a VIII. kerületben (Ft).	100
81. ábra: A VIII. kerületi önkormányzat éves összes kiadásai és bevételei (millió Ft).	103
82. ábra: A VIII. kerületi önkormányzat fő adóbevételei (millió Ft).....	104
83. ábra: Ős-Duna vízrajzi térképe (részlet).....	116
84. ábra: Zöldfelületi rendszer.....	118
85. ábra Zöldfelületi intenzitás értéke, 2010.	120
86. ábra: Második katonai felmérés (1806-1869).....	122
87. ábra: Harmadik katonai felmérés (1869-1887).....	122
88. ábra: Józsefváros régészeti területei	123
89. ábra: Józsefváros műemlékei, továbbá fővárosi és kerület szinten védett épített környezeti elemei.....	124
90. ábra: A kerület krízis- és veszélyeztetett tömbjei – 2011	142
91. ábra: Alulhasznosított és barnamezős területek Józsefvárosban	143
92. ábra: Közúthálózat	147
93. ábra: Közösségi közlekedési hálózat	148
94. ábra: Ivóvíz és ipari víz főnyomó vezetékek.....	153
95. ábra: Csatorna főgyűjtő hálózat.....	153
96. ábra: Villamosenergia-ellátás	154
97. ábra: Éves villamosenergia-felhasználás megoszlása (forrás: ELMŰ, 2014)	155
98. ábra: Villamosenergia-felhasználás	155
99. ábra: Gázellátás	155
100. ábra Távhőellátás.....	156

101. ábra: Környezeti állapot.....	160
102. ábra: Építésalkalmassági térkép	162
103. ábra Budapest felszínhőmérsékleti anomáliájának átlagos júniusi szerkezete délutáni időszakban 2013-ban (műholdfelvételek alapján).....	163
104. ábra: Problématérkép.....	172
105. ábra: Értéktérkép.....	175
106. ábra: A VIII. kerület egyes negyedei.	178
107. ábra: A 2011-es népszámlálási adatok alapján előállított szegregációs mutató által lehatárolt szegregátumok és veszélyeztetett területek.....	192
108. ábra: Mátyás téri szegregátum kartogramja	194
109. ábra: Kőrös utcai szegregátum kartogramja	195
110. ábra: Tolnai Lajos utcai szegregátum kartogramja	197
111. ábra: Magdolna utcai veszélyeztetett terület kartogramja	199
112. ábra: Kálvária utcai veszélyeztetett terület kartogramja.....	200
113. ábra: József utcai veszélyeztetett terület kartogramja.....	201
114. ábra: Bókay János utcai veszélyeztetett terület kartogramja	202
115. ábra: Nagy Templom utcai veszélyeztetett terület kartogramja	204
116. ábra: Homok utcai veszélyeztetett terület kartogramja.....	205
117. ábra: Fecske utcai veszélyeztetett terület kartogramja.....	206

4.2. TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Budapest Területfejlesztési Koncepciójának uniós társfinanszírozásra várható céljai.	18
2. táblázat: A Fővárosi Területfejlesztési Program prioritástengelyei és intézkedései.	19
3. táblázat: A Településfejlesztési Koncepció fejlesztési területei.	28
4. táblázat: A józsefvárosi népesség halálzási valószínűsége a fővárosi átlaghoz képest egyes betegség típusok vonatkozásában, nem szerinti bontásban (2006-2010-es adatok, 24—65 év közti népesség, ha másként nincs jelezve).	61
5. táblázat: A józsefvárosi népesség halálzási valószínűsége a fővárosi átlaghoz képest egyes betegség típusok vonatkozásában, nem szerinti bontásban, kivéve a narkotikumok által okozott mérgezések esetében (2006-2010-es adatok, 24—65 év közti népesség, ha másként nincs jelezve).	62
6. táblázat: VIII. kerületi székhelyű felsőoktatási intézmények, illetve több karral rendelkező intézmények esetén karok hallgatóinak száma nappali tagozaton, illetve összesen (nappali, esti és levelező tagozaton), 2012. október.	82
7. táblázat: A Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ szolgáltatásai.	83
8. táblázat: Hajléktalanellátó intézmények a VIII. kerületben, 2010.	85
9. táblázat: A Józsefvárosi Egészségügyi Szolgálat ellátóhelyei.	86
10. táblázat: A VIII. kerületi Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő célcsoport-specifikus fejlesztési lehetőségek (2013).	90
11. táblázat: Ismert és felfedezetlen attrakciók Józsefvárosban.	97
12. táblázat: Átlagos négyzetméterárak a VIII. kerület egyes kiemelt részein, illetve fennmaradó részein (2015. április 1.)	101
13. táblázat: 2007 és 2015 között átadott új irodaházak a VIII. kerületben.	101
14. táblázat: Önkormányzati tulajdonú lakások lakbére a VIII. kerületben (2013-tól).	106
15. táblázat: Önkormányzati tulajdonú lakások állományának változásai a VIII. kerületben (darab).	107
16. táblázat: Önkormányzati tulajdonú lakások megoszlása komfortfokozat és szobaszám szerint a VIII. kerületben (2015).	108
17. táblázat: Önkormányzati tulajdonú lakások megoszlása hasznosítási szempont szerint a VIII. kerületben (2015).	108

18. táblázat: 2008 és 2015 között (is) futó, a Rév8 Zrt. által felügyelt településfejlesztési programok a VIII. kerületben.	110
19. táblázat: Józsefvárosi önkormányzati intézmények felsorolása, tevékenysége, összes kiadása és biztosított önkormányzati támogatása a 2015-ös költségvetés szerint. A – csillaggal jelölt – gazdasági társaságok adatai 2013-ra vonatkoznak, a dőlt értékek előirányzott költségvetési adatok!	112
20. táblázat: Fővárosi, illetve kerületi hatáskörbe utalt operatív településüzemeltetési feladatok.	113
21. táblázat: A VIII. kerület egyes költségvetési szervei, illetve gazdasági társaságai által ellátott operatív településüzemeltetési feladatok.	114
22. táblázat Jelentősebb alulhasznosított területek Józsefvárosban	144
23. táblázat Országos szintű kapcsolatrendszer közúti elemei	146
24. táblázat Országos szintű kapcsolatrendszer vasúti elemei	146
25. táblázat Fővárosi szintű kapcsolatrendszer közúti elemei	146
26. táblázat Fővárosi szintű kapcsolatrendszer közösségi közlekedési elemei	146
27. táblázat Az átmenő forgalom meghatározó okai	147
28. táblázat Meghatározó kereskedelmi létesítmények	147
29. táblázat Jelentős átszálló forgalommal rendelkező csomópontok	148
30. táblázat Önálló kerékpáros infrastruktúrával rendelkező útvonalak	149
31. táblázat: A gyalogos közlekedés meghatározó útvonalai	150
32. táblázat: Önálló gyalogos utcák	150
33. táblázat: Gyalogos preferenciájú közterületek	150
34. táblázat Az egyes szegregátumok társadalmi mutatói és lakásminőséggel kapcsolatos jellemzői	193
35. táblázat Az egyes szegregációval veszélyeztetett területek társadalmi mutatói és lakásminőséggel kapcsolatos jellemzői	198
36. táblázat: Szegregátumok lakásainak adatai.	207
37. táblázat: Segélyezettek száma és aránya a lakott lakásokra vetítve, 2014 (lakásszámadat: 2011).	208
38. táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű gyermekek száma, aránya a VIII. kerület szegregátumainak óvodáiban, 2014.	208
39. táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű gyermekek száma, aránya a VIII. kerület egyéb óvodáiban, illetve összes óvodájában, 2014.	209
40. táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű gyermekek száma, aránya a VIII. kerület szegregátumainak általános iskoláiban, 2012.	210
41. táblázat: Halmozottan hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű gyermekek száma, aránya a VIII. kerület egyéb általános iskoláiban, illetve összes általános iskolájában, 2012.	210

4.3. FELHASZNÁLT IRODALOM

Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

Országos Területrendezési Terv

Közép-Magyarországi Operatív Program

Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció

Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terv

Budapest 2030 Hosszú távú fejlesztési koncepció

Budapest Területfejlesztési Koncepciója

Fővárosi Területfejlesztési Program

ITS Budapest stratégia 2020

Budapest Főváros Településszerkezeti Terve (2015), Budapest Főváros Rendezési Szabályzata (2015)

Kerületfejlesztési Konceptió - 9/2007. (II. 19.) önkormányzati rendelet Józsefváros fejlesztéséről

Józsefváros Integrált Városfejlesztési Stratégia (2008; 2012)

Józsefváros Zöldfelület Fenntartási és Környezetvédelmi Konceptiója

Palotanegyed Turizmusfejlesztési Konceptió

66/2007. (XII.12.) önkormányzati rendelettel elfogadott Józsefváros Kerületi Építési Szabályzata (JÓKÉSZ)

52/2011. (IX.19.) önkormányzati rendelet az építészeti örökség védelméről

Budapesti Egészségterv 2012

KSH Statinfo

Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv, Budapest, 2013-2018

Budapest statisztikai évkönyve 2012

Budapest statisztikai évkönyve 2013

TEIR

Oktatási Hivatal – oktas.hu

KSH Helységnévtár

Menhely Alapítvány: A fővárosi hajléktalanellátó intézmények – Alap információs kiadvány; menhely.hu

Józsefvárosi Egészségügyi Szolgálat adatközlése

Helyi Esélyegyenlőségi Program, Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat, 2013. július

3/2015. (I. 28.) Főv. Kgy. rendelet a Fővárosi Önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat osztottan megillető bevételek 2015. évi megosztásáról

Józsefváros turisztikai és városmarketing-konceptiója, 2010

ingatlanet.hu

otthonterkep.hu

Állami Számvevőszék – Jelentés az önkormányzatok vagyongazdálkodása szabályszerűségének ellenőrzéséről. Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros, 2015. március

16/2010. (III.08.) Önk. rendelet

rev8.hu

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2015. (II. 20.) rendelete a 2015-ös költségvetésről, illetve az egyes gazdasági társaságok 2013-as eredménykimutatása

2011. CLXXXIX. törvény

BCE, Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék, Landsat TM5 műholdfelvétel

Arcanum adatbázis

Forster Központ nyilvántartása

2001. évi LXIV. törvény

37/2013. (V.10.) Főv. Kgy. rendelet

52/2011. (IX.19.) önkormányzati rendelet

Budapest Főváros stratégiai zajtérképére épülő Intézkedési Terv 2008.

Budapest Környezeti Állapotértékelése 2013.

Budapesti Komplex Integrált Szennyvízelvezetési és Szennyvíztisztítási Program

Bartholy – Pongrácz – Baranka (Ökomet Kft.)

4.4.ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK

Belső Palotanegyed

forrás: www.google.hu/maps

Településkarakter

beépítési mód

zárt sorú, zárt udvaros

intenzitás

magas beépítési intenzitás

magasság

jellemzően 3-5 szint

zöld

helyenként zöld tömbbelső, fasorok

építészeti megjelenés

homogén nivós építészeti minőség

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok

Városszövet

kialakult városszövet

földszinti üzlethelyiségek

palotaépítészet

Jellegzetes épülettípusok

tetőforma

magastetős

építési technológia

hagyományos

funkció

lakódomináns vegyes városias

udvar

nagyobb belső udvarok

földszinti kialakítás

nagy földszinti belmagasság

Körút – Rákóczi út menti terület

forrás: www.google.hu/maps

Településkarakter

beépítési mód

zárt sorú, zárt udvaros

intenzitás

magas beépítési intenzitás

magasság

jellemzően 4-6 szint

zöld

körút menti fasorok

építészeti megjelenés

homogén nivós építészeti minőség

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok

Városszövet

kialakult városszövet

földszinti üzlethelyiségek nagy számban

Jellegzetes épülettípusok

tetőforma

magastetős

építési technológia

hagyományos

funkció

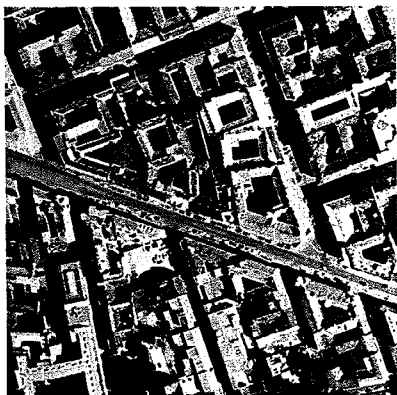
vegyes városias

udvar

szűk és nagyobb belső udvarok vegyesen

földszinti kialakítás

esetenként mezzanin szint

Népszínház utca menti terület*forrás: www.google.hu/maps***Településkarakter***beépítési mód*

zárt sorú, zárt udvaros

intenzitás

magas beépítési intenzitás

magasság

jellemzően 4-5 szint

zöld

zöldfelület hiányos terület

építészeti megjelenés

homogén

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok*Városshözvet*

kialakult városshözvet

földszinti üzlethelyiségek nagy számban

hagyományos kereskedőutca

Jellegzetes épülettípusok*tetőforma*

magastetős

építési technológia

hagyományos

funkció

lakódomináns, vegyes városias

udvar

nagyobb belső udvarok

földszinti kialakítás

utcához kapcsolódó üzletek

Baross utca menti terület*forrás: www.google.hu/maps***Településkarakter***beépítési mód*

zárt sorú

intenzitás

magas beépítési intenzitás

magasság

jellemzően 2-5 szint

zöld

teresedéseken zöldfelületek, részben fasor

építészeti megjelenés

vegyes

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok*Városshözvet*

kialakult városshözvet

földszinti üzlethelyiségek kis számban

Jellegzetes épülettípusok*tetőforma*

magastetős és lapostetős vegyesen

építési technológia

hagyományos

funkció

lakódomináns, vegyes városias

udvar

kisebb nagyobb belső udvarok vegyesen

földszinti kialakítás

sok esetben földszinti lakófunkció

Corvin Sétány Programforrás: www.google.hu/maps**Településkarakter***beépítési mód*

zártosú- vegyes

intenzitás

magas beépítési intenzitás

magasság

jellemzően 6-7 szint

zöld

teresedéseken zöldfelületek, részben fasor

építészeti megjelenés

heterogén

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok*Városshözvet*

átstrukturálódó városshözvet

átépülő alulhasznosított területek

Jellegzetes épülettípusok*tetőforma*

magastetős és lapostetős vegyesen

építési technológia

hagyományos

funkció

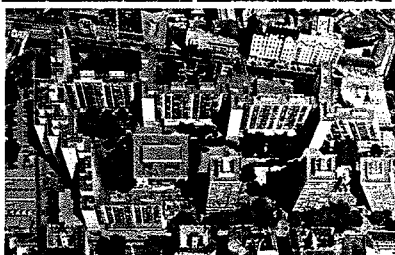
kereskedelem, vegyes városias

udvar

nagyobb belső udvarok

földszinti kialakítás

főutak mentén üzlethelyiségek

Lakótelepforrás: www.google.hu/maps**Településkarakter***beépítési mód*

telepszerű

intenzitás

közepes

magasság

jellemzően 11-16 szint

zöld

közterületi zöldfelületek nagyobb arányban

építészeti megjelenés

homogén

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok*Városshözvet*

tervezett városshözvet

Jellegzetes épülettípusok*tetőforma*

lapostetős

építési technológia

előregyártott

funkció

lakófunkció

földszinti kialakítás

lakó vagy tároló funkció, üzletek hiánya

Vegyes belső városrészforrás: www.google.hu/maps**Településkarakter***beépítési mód*

zárt sorú

intenzitás

magas beépítési intenzitás

magasság

vegyesen 1-2, 4-5 szint

zöld

főként alulhasznosított területeken gyomfák

építészeti megjelenés

heterogén

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok*Városszövet*

átstrukturálódó városszövet

átépülő alulhasznosított területek

Jellegzetes épülettípusok*tetőforma*

magastetős

építési technológia

hagyományos

funkció

lakó

udvar

szűk, sokszor hosszanti belső udvarok

földszinti kialakítás

üzlethelyiségek kis számban

Intézményekforrás: www.google.hu/maps**Településkarakter***beépítési mód*

szabadonálló jelleg

intenzitás

alacsony beépítési intenzitás

magasság

jellemzően 3-4 szint

zöld

intézménykertek

építészeti megjelenés

homogén egységek

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok*Városszövet*

önálló intézménytömbök

Jellegzetes épülettípusok*tetőforma*

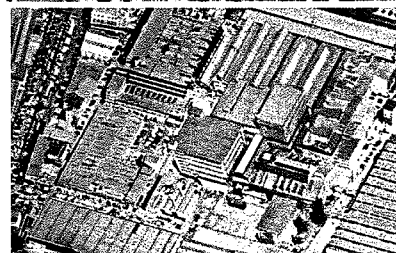
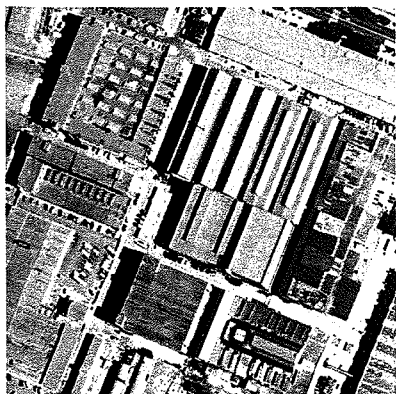
magastetős és lapostetős vegyesen

építési technológia

hagyományos

funkció

oktatás, egészségügy, igazgatás

Gazdasági területekforrás: www.google.hu/maps**Településkarakter***beépítési mód*

kevert

intenzitás

magas beépítési intenzitás

magasság

csarnok és vegyesen 2-3 szint

zöld

zöldfelület hiányos terület

építészeti megjelenés

heterogén

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok*Városshövet*

átjárhatatlan városrésnyi területek

Jellegzetes épülettípusok*tetőforma*

lapostetős, alacsony hajlásszögű

építési technológia

hagyományos, szerelt

funkció

kereskedelem, szolgáltatás, raktározás, gyártás

MÁV munkástelepforrás: www.google.hu/maps**Településkarakter***beépítési mód*

szabadonálló, ikres

intenzitás

alacsony beépítési intenzitás

magasság

1-2 szint

zöld

magánkertek gazdag zöldfelülettel

építészeti megjelenés

homogén, karakteres építészeti megjelenés

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok*Városshövet*

önálló kolóniatelep elvágva a városshövegtől

Jellegzetes épülettípusok*tetőforma*

magastetős

építési technológia

hagyományos

funkció

lakó

Tisztviselőtelep

forrás: www.google.hu/maps

Településkarakter

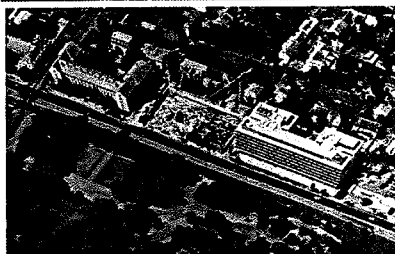
<i>beépítési mód</i>	zárt sorú – speciális
<i>intenzitás</i>	közepesen alacsony beépítési intenzitás
<i>magasság</i>	jellemzően 1-2 szint
<i>zöld</i>	utak menti zöldsáv, fasor, magánkertek
<i>építészeti megjelenés</i>	homogén
<i>fekvés</i>	sík terület

Helyi sajátosságok

<i>Városszövet</i>	kialakult
--------------------	-----------

Jellegzetes épülettípusok

<i>tetőforma</i>	magastetős
<i>építési technológia</i>	hagyományos
<i>funkció</i>	lakó
<i>földszinti kialakítás</i>	magasföldszint, jellemzően lakófunkció

Nagyvárosiba forduló terület

forrás: www.google.hu/maps

Településkarakter

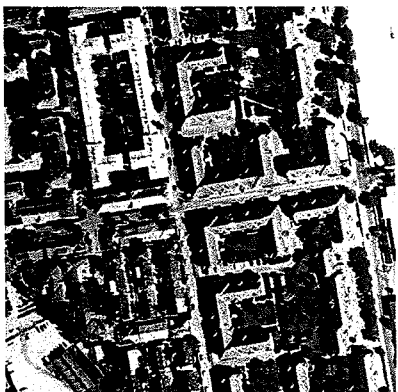
<i>beépítési mód</i>	zárt sorú
<i>intenzitás</i>	magas beépítési intenzitás
<i>magasság</i>	6-8 szint
<i>zöld</i>	fasor, zöldsáv, tetőkerti zöldfelület
<i>építészeti megjelenés</i>	homogén
<i>fekvés</i>	sík terület

Helyi sajátosságok

<i>Városszövet</i>	átstrukturálódó városszövet átépülő alulhasznosított területek
--------------------	---

Jellegzetes épülettípusok

<i>tetőforma</i>	lapostetős
<i>építési technológia</i>	hagyományos
<i>funkció</i>	iroda

Tömbönként eltérő karakter

forrás: www.google.hu/maps

Településkarakter

beépítési mód

telepszerű - speciális

intenzitás

közepes beépítési intenzitás

magasság

tömbönként eltérően 1-2, 4-5 szint

zöld

utcai fasorok, tömbbelsőkből zöldfelületek

építészeti megjelenés

tömbönként homogén

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok

Városshözvet

tervezett városshözvet

Jellegzetes épülettípusok

tetőforma

magastetős

építési technológia

hagyományos és panel

funkció

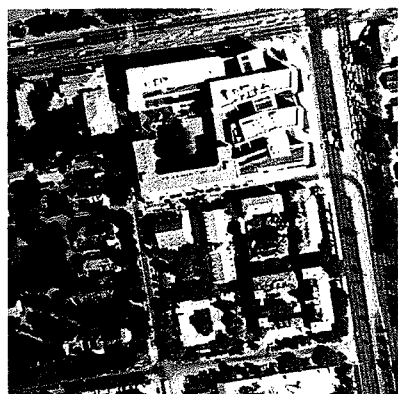
lakó

udvar

tömbökön belüli belső zöldudvarok

földszinti kialakítás

jellemzően tároló, garázs, lakó

Vegyes terület

forrás: www.google.hu/maps

Településkarakter

beépítési mód

kevert: zárt sorú, szabadonálló

intenzitás

vegyes beépítési intenzitás

magasság

vegyesen 2-4, 6-8 szint

zöld

utcai fasorok, tömbbelsőkből zöldfelületek

építészeti megjelenés

heterogén

fekvés

sík terület

Helyi sajátosságok

Városshözvet

átalakuló

átalakuló, intézményi funkció irányába

forduló terület

Jellegzetes épülettípusok

tetőforma

vegyesen magastetős és lapostetős

építési technológia

hagyományos, szerelt

funkció

vegyes